

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖRNI

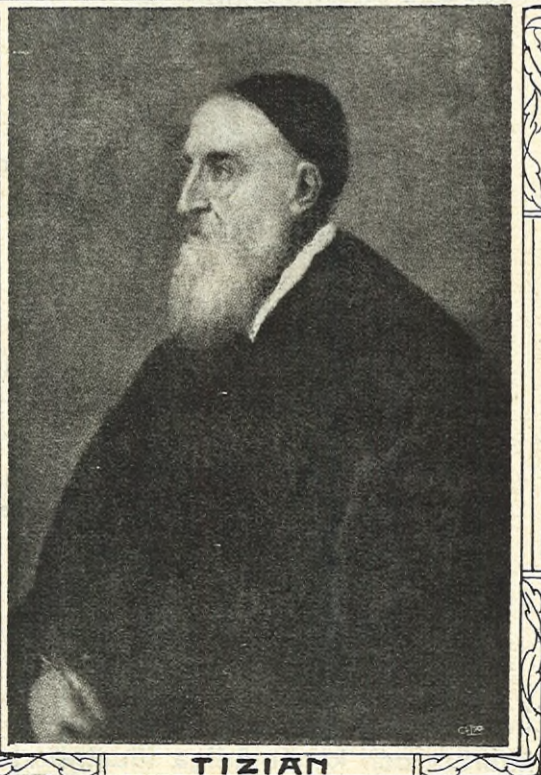
ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING

En märkelig gåfva till vårt Nationalgalleri

FÖRFATTAREN Mari Mihi — borgmästaren G. Lindqvist i Mariefred — är som bekant en ifrig världsomfarare vid sidan af sin litterära och juridiska gärning. Medan han den ena månaden trampar den lilla svenska småstadens gator, befinner han sig den andra nere i Italien, Grekland, Afrika eller något annat land, alltid med vaket upptäckeröga och skriffärdigt stift. I år har han besökt Spanien och Marocko. Under vistelsen i Madrid såg han på Pradomuseet en Tizian, hvars motiv har ett alldeles särskildt intresse för Sverige. Tafflan framställer nämligen heliga Birgitta och hennes make Ulf Gudmarson hos madonnan med barnet. Det föll den svenske författaren in, att en kopia af det vackra konstverket vore en värdefull tillökning i svenska statens

TIZIAN

Tizians Heliga Birgitta på Pradomuseet.

samlingar af gamla mästare. En framstående Madridkonstnär Manuel Lopez de Ayala, till hvilken Mari Mihi står i vänskapsförbindelse, åtog sig välvilligt att gratis utföra en kopia af tafflan, för att staten ej skulle betungas med någon utgift för dess förvärfvande.

Vi meddela här en reproduktion af konstverket efter en fotografi från originalet. Birgittabildens milda skönhet är väl föga historisk, men dess mera Tiziansk i sin hållning med de mjuka anletsdragen och det svallande håret. Koloristiskt lär duken vara synnerligen representativ för sin mästare. Den här återgifna bilden af konstnären är ett självporträtt, likaledes från Pradomuseet. Den för Sverige utförda kopian lär nu vara på väg hit och väntas i början af decemr bli utställd i Nationalmuseum.

Alma Langhoff.

En finsk skolveteran.

OM NÅGOT bör väl uppfostrarinnans af det unga släktet kall anses betydelsefullt och hvarje framgång på uppfostrans fält ägnas aktning och erkännande, ty de frön, som här utsås, blifva grundläggande för framtida skördar, och äro dessa frön af ädelt slag, kan man af den generation, som skall taga arvet af oss och bära framtidsdagens väl och ve, vänta ett fullgodt arbete.

Den kvinna, hvars namn läses här ofvan, har genom sin långa pedagogiska verksamhet vid Finlands främsta högre kvinnliga läroverk ställt sig i första ledet på vår skolas gebit, och att detta hennes på insikt och kärlek för sitt kall byggda arbete rättvist erkännes, därom vittnade i allo den storartade hyllning, som kom henne till del på hennes 60-årsdag från såväl medlärares och lärares samt elevers liksom ock från utomståendes sida.

En af undertecknad hos fröken L. gjord anhållan att i anledning af jubileet få göra hennes lifsgärning bekant jämväl för Iduns ärade stora läsekrets har hon vänligen besvarat med ett bref, hvilket jag tar mig friheten i sina hufvuddrag här återgifva.

Hos mig ligger kärleken till Sverige i blodet, skriver hon, ty min mormors far, Adam Blidberg, härstammade därifrån likasom äfven hans hustru, min mormors mor, Eva Levin, som var hemma från Gillberga prästgård i Värmland.

Undertecknad är född den 26 oktober 1849 i Heinola, där min fader var apotekare. Han öfvertog 1858 ett apotek i Savolaks, hvilket föranledde familjens flyttning till närheten af staden Kuopio. I statens svenska flickskola i nämnda stad begynte jag därför min skolgång för att år 1864 vid hemmets förflyttning till Helsingfors inträda i statens svenska flickskola i hufvudstaden.

Från detta år har jag så godt som utan afbrott tillhört detta läroverk, först såsom elev i skolan och sedan i den af skolans föreståndarinna, Elisabeth Blomqvist,* inrättade Privata Lärarinneklassen; vidare under två års tid i

egenskap af lärarinna i en privat småskola, som stod flickskolan mycket nära, då den tillhörde och leddes af en af skolans lärarinnor, en syster till föreståndarinnan, och slutligen i egenskap af gymnastiklärarinna från år 1871, då gymnastiken infördes på läroplanen i statens flickskolor. Till skötande af denna befattning hade jag beredt mig i professor Georg Asps och fru Mathilda Asps gymnastikinstitut i Helsingfors.

Vid befattningen såsom gymnastiklärarinna kvarstod jag till år 1896, då jag vid föreståndarinnans iråkade sjukdom förordnades att såsom vikarie öfvertaga föreståndarinnens värden vid flickskolan samt vid det därmed förenade Fortbildningsläroverket. Så kallades nämligen numera den här tidigare nämnda Privata Lärarinneklassen, sedan staten år 1886 öfvertagit denna bildningsanstalt. Då slutlig Elisabets Blomqvists anhållan om afsked från föreståndarinnens befattning vid de båda läroverken år 1898 beviljades, ansökte jag densamma och utnämndes till ordinarie innehafvare af tjänsten år 1899.

Att få upptaga arbetet efter min forna lärarinna och moderliga vän var den största utmärkelse jag någonsin kunnat tänka mig. Det var hennes uppmuntrande råd, som gaf mig mod att försöka mina krafter på detta ansvarsfulla arbetsfält, och om jag ej helt och hållet misslyckats i mina bemödanden, är det hennes upphöjda föredöme jag har att tacka därför.

Jag afslutar detta biografiska utkast med en varm önskan, att fröken Langhoff måtte förunnas hälsa och krafter att ännu länge kunna kvarstå på den post såsom det unga kvinnliga släktets uppfostrarinna hon på ett så förtjänstfullt sätt beklädd. De mörka tider, hvilka åter synas stunda för land och folk på denna sida Bottenhafvet, äro så väl i behof af ledstjärnor till det goda, till danandet af karaktärens fasthet och inympandet af förvissningen om, att ett arbete på det rättas grund och i ljusets tjänst sist dock trots allt skall framgå med seger.

Helsingfors i nov. 1909.

V. LINDMAN.

På resa.

ETT LITET FRÖ med flygmaskin af fjun, den allra näpnaste, man kunde se, och hvit och lätt som litet ängsullsdun, flög in till mig i min kupé.

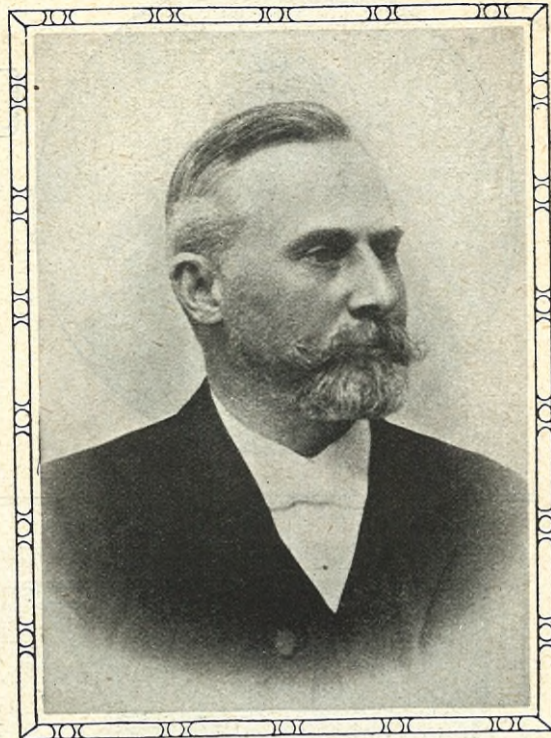
Där fanns det drifhusvärme nog gunås och tjockt med damm, men ingen bördig mull. "Du lilla kräk, här kan du platt förgås. Flyg härifrån för lifvets skull!"

Jag fångade det vilsna fröet lätt och släppte ut det vid ett vattendrag. "Flyg ut till mullen! Så ja. Det var rätt. Nu blir du någonting en dag."

Hvad var det för ett frö? Hvad blef det till — en prydnadsväxt, en giftig ört? Hvem vet? Men gynnar lyckan, hvad naturen vill, så blir det till oändlighet.

Juni 1909.

FRIDA LANDSORT.

GROSSHANDLAREN GUSTAF CARLSSON.

Svenska Allmogehem.

NU, DÅ INTRESSET för egnahemstankens förverkligande genom småbruk är större än någonsin, då hundratals män och kvinnor gå omkring och drömma om att bryta sig en ny bana som brukare af egen torfva, då är förvisso det stora nationalverket "Svenska Allmogehem" boken för dagen. Den är ju "småbrukets grundlag", som någon kallat den, en verklig uppslagsbok för den som önskar sätta sig in i hvad till småbruket hör. Man får här veta först hur man skall gå till väga för att lättast skaffa sig en lämplig jordareal och låna medel att köpa den, så får man i detalj reda på hvad som hör till jord- och skogskultur, trädgårds- och kreaturskötsel, får underrättelse om alla dessa sammanslutningar mellan småbrukare, som underlätta inköp och afsättning och en effektiv kontroll, och får slutligen en serie för olika landskap lämpade ritningar till svenska allmogehem. Hvarje parti är författadt af någon fackkunnig person, och våra yngre, kända arkitekter ha signerat ritningarna.

Redan i våras utkom första upplagan af boken, och 60,000 exemplar eller större delen af upplagan utdelades gratis, hufvudsakligen som premier till ungdomen vid läroverk, folk- och folkhögskolor. En ny upplaga på tio tusen exemplar, afsedd att bära kunskap om småbruket ytterligare ut bland skilda folklager, har nu utkommit, lika smakfullt och gediget utstyrd som första upplagan.

Som bekant är det grosshandlaren Gustaf Carlsson, chef för aktiebolaget Gust. Carlsson & Co, som har förtjänsten af att detta nationalverk i sitt slag har tillkommit. Idén är hans och han har med dr Adrian Molin som medredaktör redigerat arbetet, ombesörjt och bekostat dess utgifvande. Han har därmed gjort en insats, icke blott af penningar, men af omtanke och arbete i det stora företaget: Sveriges nydanande, hvarom in till senaste tider talats så mycket, medan så litet blifvit gjordt. När boken planerades kunde väl ingen förutse, att den häftiga stöt vårt näringslif undergått skulle kunna vändas till en opinion för småbruket. Men när så skedde, var det helt visst oskattbart, att boken "Svenska Allmogehem" redan fanns och kunde hänvisas till.

* Hvars lifsgärning tidigare skildrats i Iduns spalter.

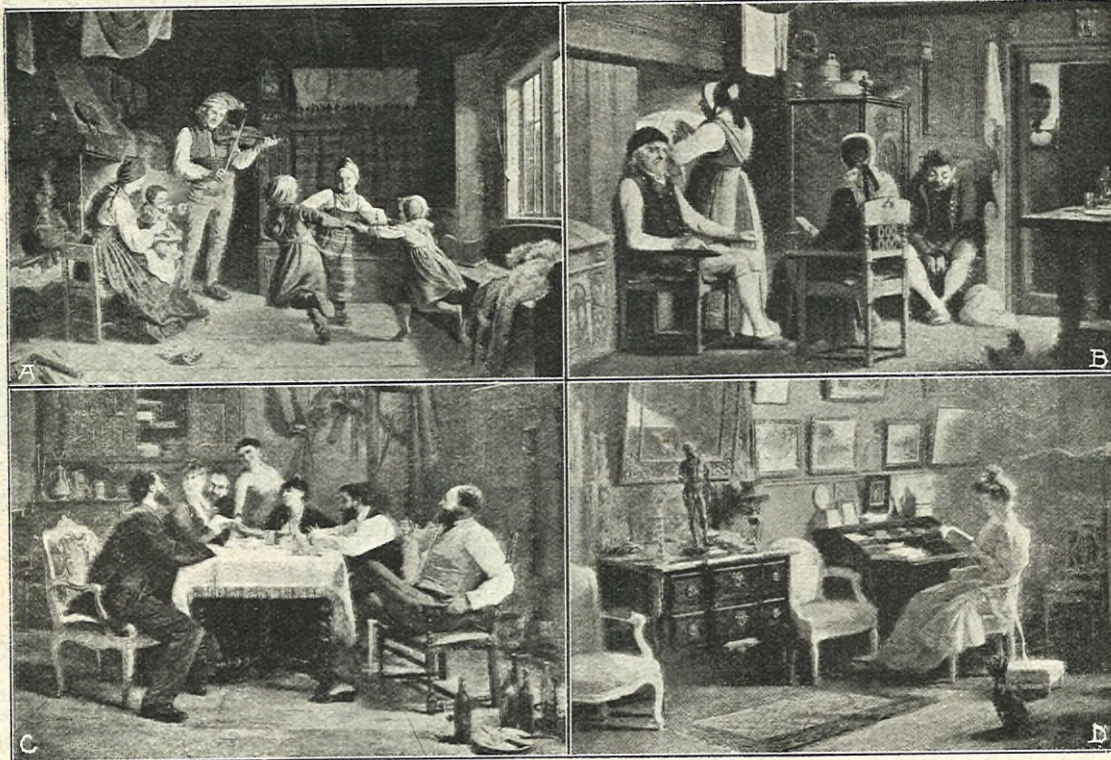
Landets främsta

litterära och konstnärliga illustrerade familjetidning
bör ej saknas i något hem. Pristäfvingar hvarje vecka.
Helt år 6:50, halft år 3:50, lösnummer 12 öre.

IDUN

Boningsrummets arkitektur och hemlifvet. För Idun af arkitekten Jacob Rhodin.

SOM ETT motstycke till vår senast meddelade serie från antiken medeltiden och renässansen (se Idun n:r 41) ha vi i dag sammanfört 10 reproduktioner af moderna konstverk, äfven de skildrande lifvet inom hemmets murar så som det i våra dagar lefves i bondens och borgarfamiljens kretsar. Slutligen återgifvas några

A: Amalia Lindegren, Bondfamilj i Dalarna. Ur Julrosor 98.
 B: W. Marstrand, Bondfrier. Ur Julrosor 99.
 C: F. Cormon, Déjeune d'amis. Figaro salon 8.
 D: E. Gelhay, La Liseuse. Le salon 1900.
 E: Cain, L'aimable visite. Le salon 96.

interiörer från en efter författarens ritningar uppförd modern villabyggnad för att, under förbigående af en mängd visserligen ovärderliga ekonomiskt-hygieniska enskildheter, ge en öfverblick öfver ett försök att med enkla medel skapa en ädel arkitektonisk ram kring det i bästa mening moderna och bildade hemlifvet.

F: Porträtt af danske skalden Winther. Julrosor.
 G: Axel Helsted, En visit. Julrosor.
 H: F. Brate, En huslig liten flicka. 98.
 I: E. Azambre, Musique de chambre. Le salon 90.
 K: Brunet, En famille. Le salon 92.

OM VI af de senast anförda tidsbilderna funno måltiden som diktens och konstens föremål, framförallt festmåltiden, och hvilat vara hemlifvets hufvudtema, så äro de det visserligen också i våra dagar, men våra hem hafva att forma sig efter ett rikare och mångsidigare hvardagslif.

Redan de här invid återgifna bilderna, ehuru

representerande en tid, som äfven den ligger bakom oss, tala därom. Å de bägge första figurerna a och b återfinna vi de tre hufvudragen: härden, bädden, fönstret, de gifva oss också en samlad bild af hemmet. Å fig. c, f och h måltider; å fig. d ensamheten, läsning; å fig. e och g visiten, besöket i hemmet; å fig. i och k samkvämet, musik i hemmet.

Om vi närmare granska de olika bildernas miljö finna vi: Rummet å a är en "stuga", d. v. s. boningsrum, på en gång kök, matrum, sällskapsrum, sofrum; äfven om ett sådant rum icke numera är tillämpligt, har det dock i sin naturliga enkla gestaltning mycket att visa oss; bl. a. en välbelyst spis, en varm och ombonad sängplats, ett ljust och trefligt rum, hvars stämning här upplifvas af de glada invånarne. Rummet å b, möjligen en "kove", den gamla stugutypens sof- eller gästrum, visar oss den inbyggda sängen i grannskap till sättugnen, "glödgrufvan", bordet till höger låter ana att rummet i detta fall har en större betydelse och användning än som blott gästrum, det skulle också kunna vara "fars kistekammare", och den klumpige unge bondens frieri kanske omfattar icke blott den unga flickan, utan äfven den beslagna kistan i förgrunden.

Fig. c:s stämning är nog hufvudsakligen beroende på personernas lif och gemyt, och det enda man skulle af interiören kunna lära är kanske att man i matrummet bör ha godt om utrymme, god skjutmån för stolarna kring bordet och en hel vägg för byffé.

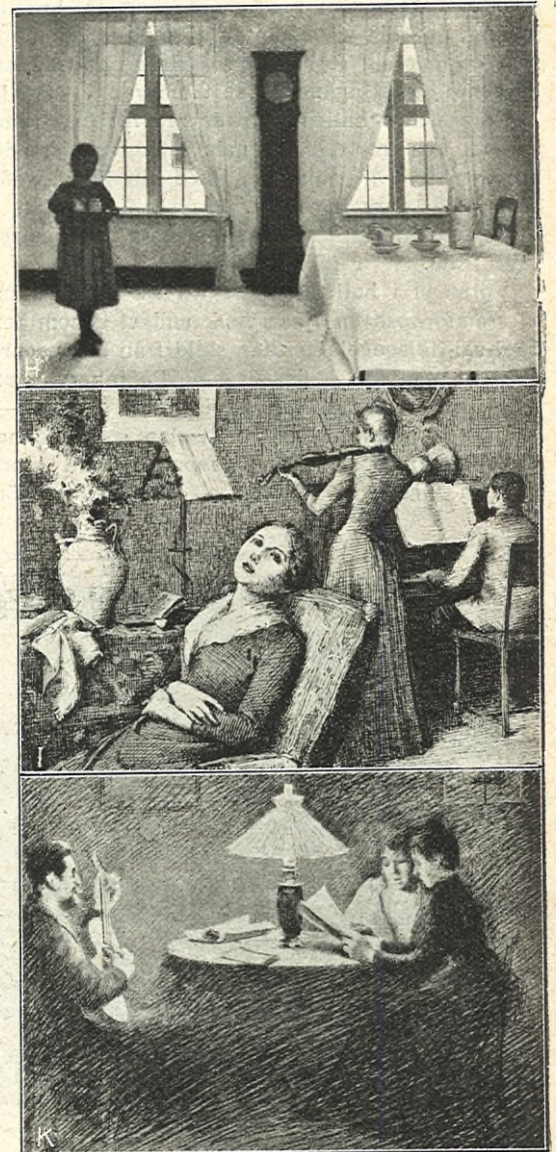
Fig. f:s hemtrefliga, varma stämning får nog till en del tillskrifvas den öppna spisen, en treflig möbel i en matsal, bland annat för behaget att vid frukosten själf kunna rosta sitt bröd. Rummet å h har en gammaldags prägel och är ett slående exempel på en god stämning, trots sparsam möblering. Fig. d visar det vackra och tacksamma i en hel och alldeles obruten vägg, något som hvarje rum borde äga. Fig. e:s salongsinteriör har sin styrka och charm i det präktiga ostörda eldstadshörnet, hvars lugna stämning meddelar sig åt hela scenen, en lärdom att taga vara på.

Helt annat är ock det intryck interiören å fig. g gifver, den unge mannens besök tyckes här göra ett afbrott i de vid hvar sitt fönster

flitiga gruppernas arbete, rummet är efter bilden att döma svärmöbleradt, ehuru dess invånare ge det en treflig prägel.

Fig. i visar åter ett exempel på den obrutna väggens goda intryck, taflans stämning upp bäres af den unga flickan i förgrunden.

Fig. k utgör ett bra försvar för bordslampan gentemot tak- eller väggbelysning, som kanske

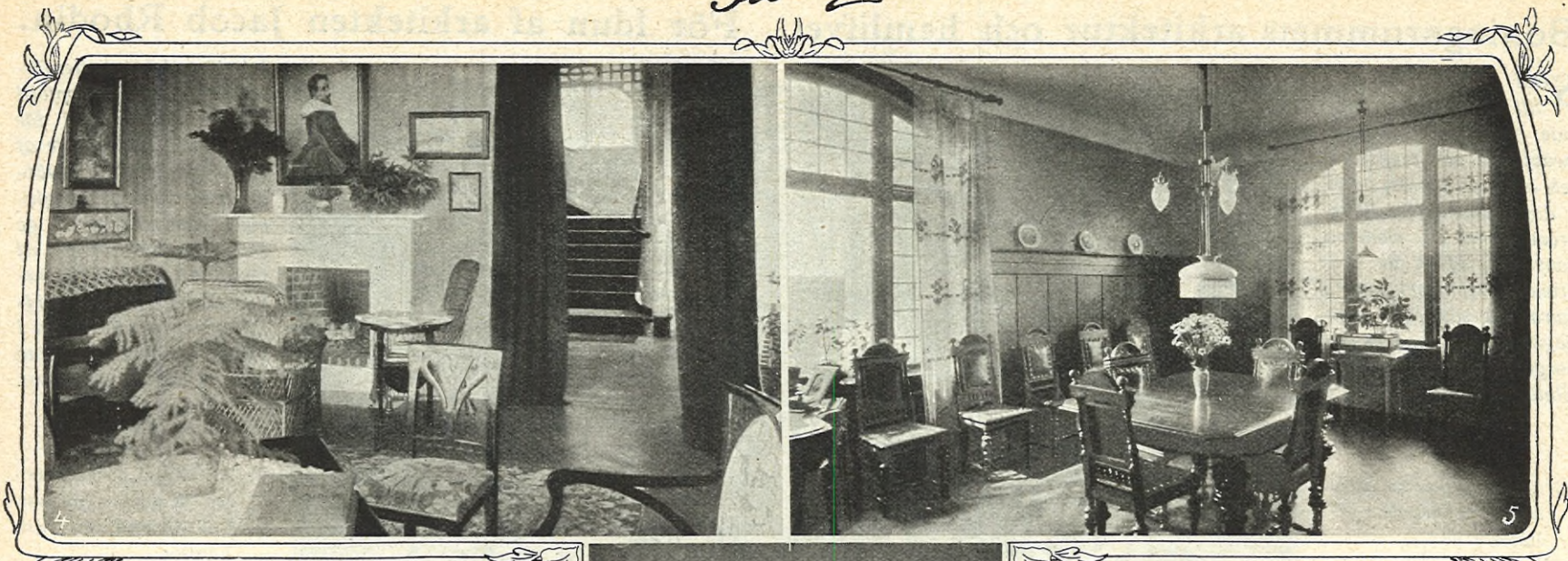
Använd endast

KOCKUMS

PANSAR-Emaljerade
GJUTNA GRYTOR.
 Giffria. Solida.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för **hvit-het, renhet och styrka.**
KALMAR I:ma
- RISSTÄRKELSE -
 OBS! Guldmedalj i London 1906.

tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för **hvit-het, renhet och styrka.**
 Finnes hos hvarje välsorterad specierhandlare i hela riket.

i och med det elektriska ljuset blifvit alltför dominerande; lampan är taflans centrum; en hemtreflig stämning hvilat öfver scenen, man tycker sig nästan höra sångens och gitarrknäppningens gemytliga samklang.

Låt oss nu till sist göra ett besök i ett modernt hem. För att icke alldeles förbigå ekonomiafdelningen, ha vi, innan vi taga de egentliga rummen i betraktande, öfvertygat oss om att köket är stort, med en välbelyst spis, som i likhet med den andra inredningen är i enlighet med hushållsteknikens sista fordringar, att serveringsrummet är rymligt och bekvämt, att jungfrukammaren innanför köket är hemtreflig o. s. v.

Då vi från vårt köksbesök återvända till köksförstugan, som på samma gång är barnens ingång, inträda vi genom en dörr i nedre hallen, som öppnar sig förbi öppna spisen och trappan bort mot stora ingången och tamburen. — fig. 1.

Från nedre hallen leda dörrar till herr-rum, salong och matsal. Genom den förstnämnda stiga vi in i herr-rummet, med sin lugna soffplats, på obruten vägg, sin skrifbordsplats i utbyggnaden och konversationsplats vid fönstret rakt fram. — Fig. 2.

Välja vi i hallen dörren till salongen, finna vi framför oss en ljus rymd, endast genom den bågvalfda spegelglasrutan skild från den vackra slätten utanför — fig. 3. — På innerväggen har salongen och sitt lugna spiselhorn. Fig. 4. —

Genom halldörren till matsalen se vi denna, rikt belyst också den genom tvenne stora hvälvda fönster — fig. 5 —. Den står i för-

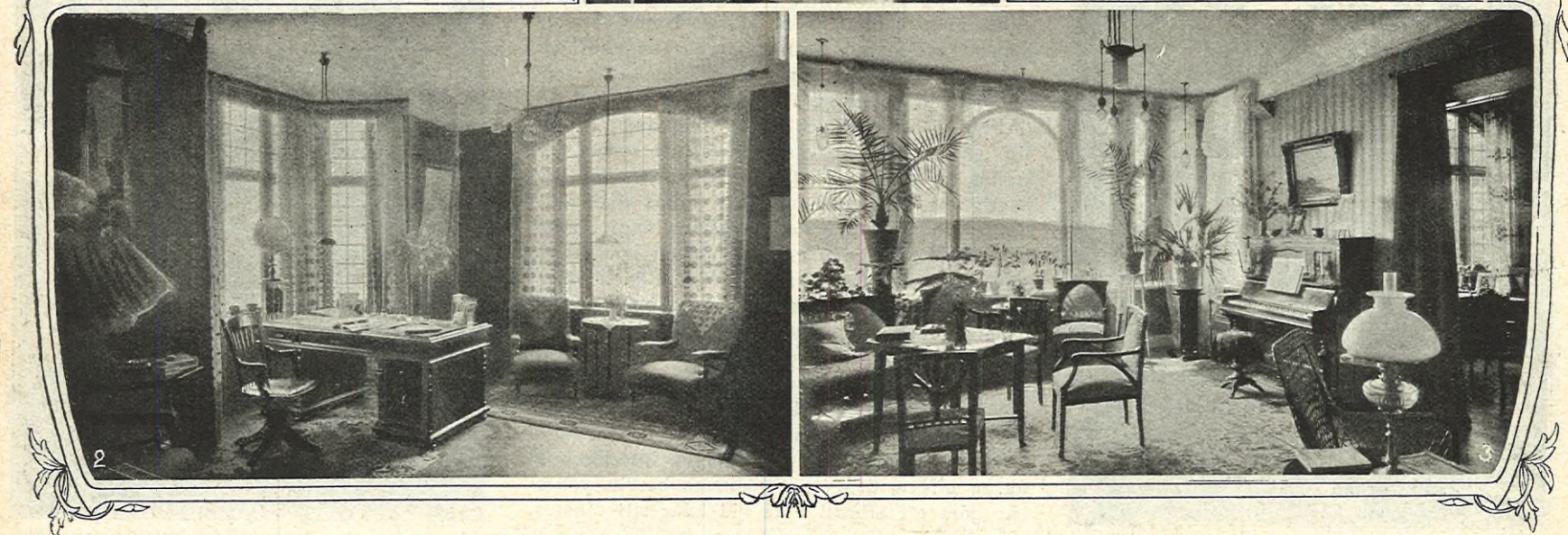
bindelse med den delvis öppna, delvis inglasade verandan.

Uppför trappan komma till öfre hallen, ha vi från denna dörrar till alla rummen och kunna i en enda värmande anblick samla alla de kanske på en gång i hvar sitt rum arbetande eller hvilande familjemedlemmarna. Fig. 6.

Hon som begrät Marie Antoinette.

HUR MÅNGA sällsamma typer, hur många underliga lifsåden gömmer ej diktarnes och konstnärernas Paris — den oförläpna "rive gauche" — bakom sina vittrande murar! En känd sydsvensk konstnärinna har här tecknat en af dem hon mött under sitt artistlif i "Quartier latin".

NÄR SKYMNINGEN breder sig öfver Luxembourgsträdgården försvinna alla diabol-, tennis- och kroketospelare som genom ett trollslag, karusellerna stanna, de små karamellbodarna stängas, madamerna, som under dagen hyrt ut stolar, ordna dessa och gå. Dufvorna flyga upp till sina nästen, kuttra en stund och så tystna de. — Den blåvioletta luften blir tätare, insveper alla föremål, mildrar konturer och utplånar detaljer. Bortom de raka alléernas förtoningar förblekna St. Sulpices torn, Panthéons kupol och observatoriets rotunder. Rundt omkring trädgården börja ljus blänka, först några enstaka, här och där, sen hundratal, tusentals, tusen sinom tusen, som hade Vintergatan sänkt sig till jorden. Paris' röst, dof och mäktig som hafsbrys, tränger sig in i trädgårdens stillhet, kommer lugnet att kännas ännu fridfullare, och gärna dröjde man härinne bland skuggor och tystnad, men — en trumhvirvel förkunnar att snart stänges trädgården. Skynda sig behöfver man inte än, ännu kan man drömma bort en stund, ännu kan man med långsam värdighet defilera framför den

LÄS!

Några äldre årgångar realiserats till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige *portofritt!*

Idun 1892	2: —	Idun 1906 (utan julnummer, n:r 25 o. 52 felas)	5: 50
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: —	Idun 1907 (med julnumret)	6: —
Idun 1895 (utan julnummer)	2: —	Iduns julnummer 1894	0: 20
Idun 1903 (med julnumret)	4: —	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1904 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1905	0: 50
Idun 1905 (med julnumret, n:r 28 felas)	5: —	Barngarderoben 1905, komplett	2: —

LÄS!

stolta raden af Frankrikes drottningar. Hela långa dagen ha de från sina höga piedestaler sett republiken Frankrikes bourgeoisie brådska passera sans cérémonie! Gå långsamt! Gör en révérence! Spring hellre sedan, så du hinner ut, innan grindarna stängas!

Därute är man plötsligt försatt i en helt annan värld, där är verksamhetens, brådskans bullrande Paris, man står midt bland droskor, omnibusar, kaféer, butiker. Har man gått ut genom stora gallerporten vid Luxembourgträdgårdens östra sida, befinner man sig midt emot rue Vavin. Där vid hörnet är en liten konsthandel, ja, d. v. s. en sådan där butik Paris har så godt om, där det försäljes vykort, fotografier, kolorerade reklamaffischer och urklipp från illustrerade tidningar, uppklistrade på papp och låtsande sig vara riktiga taflor. Utanför butiken hänga hopfästade luntor af mycket olika innehåll: reproduktioner efter "de primitive" och nymoderna, stiliserade katter, sittande på hustak i månsken; gamla kopparstick, föreställande rysliga krigsscener, med hästar, hvilkas ben tyckas ha mistat ledvattnet, fina stålstick med Marie Antoniette i Versailles kungliga lustgård, åtföljd af dauphin och dauphine.

Bland affischerna voro några praktfulla påfåglar jag länge funderat på, och en kväll gick jag in för att fråga efter priset. Borta vid disken, sysselsatt med att göra urklipp, satt ett äldre fruntimmer. Hennes svarta dräkt såg vanvårdad ut och dess enda prydnad var en i guldkedja fästad medaljong med ett miniatyrporträtt af Marie Antoinette i kostbar infattning, synbarligen diamanter. Hennes gråsprängda hår var slarfvigt uppsatt. Ögonen voro mörkgrå och iris' ytterkant liksom utsuddad.

Jag hade knappt hunnit stänga dörren efter mig, förrän hon frågade: "Kan ni säga hvad klockan är?" — "Jaså, half åtta. Då är det tid jag ger kattorna mat. Jag har två stycken, se det är så trist att vara ensam. Jag är änka. Mina katter bruka få lefver till supé och det är så bekvämt för mig, för slaktaren bor bara två hus härifrån. Om ni ursäktar mig skall jag bara springa och hämta lefvern, de äro vana få den precis half åtta." Och borta var hon. Jag började se mig om på väggarna, som voro öfvertäckta med reproduktioner efter allehanda konstverk. Särskildt efter taflor med Marie Antoinette funnos en mängd stål- och kopparstick, raderingar, fotografier, ja till och med porträtt, broderade på silke.

Efter ett par minuter kom madame igen med lefver. "Så ja, nu ska de ej behöfva vänta längre." Min väntan generade henne tydligen ej. Ett närgränsande rum tjänade visst till kattornas matsal, därifrån förnummos ljud af längtansfullt jamande, af illa behärskadt morande och så tystnad, hvadan jag förstod de voro i färd med att sluka lefvern.

När madame efter slutade hushållsbestyr kom in igen, fortsatte hon strax med sina urklipp. "Så många porträtt af Marie Antoinette ni har," yttrade jag.

Madames svar blef högtidligt tragiskt: — "Marie Antoinette, denna olyckliga drottning, denna skönaste bland kvinnor, denna Niobe, jag begråter henne hvarje dag. Hur många tårar fällde ej hon, denna arma kvinna! När hon gick till schavotten, hade hon gråtit så, att det ena ögat hade farit långt ut ur hufvudet." — Detta var en nyhet för mig, hvilket jag uttryckte med ett "nej då!" Jag menade ej att jag betvivlade hennes utsago, men hon måtte ha missförstått min ton, ty hon rusade upp, hållningen blef hotande, händerna sattes

i sidorna. "Jaså, ni säger jag ljuger, ni kan tro jag skulle vilja yttra ett osant ord om denna olyckliga, som beljugits af en värld. Säg bara rent ut, att ni tar mig för en bedragerska." Jag försökte förklara för henne, att mitt utrop endast varit uttryck för mitt stora intresse och förvåning öfver ett för mig hittills okänt historiskt faktum. Hon lugnade sig tämligen fort och fortsatte i mera dämpad ton: "Om ni hade en aning om mina känslor för detta helgon! Ni ser jag är svartklädd, ni tror kanske det är efter min man, ha, ha, ni misstar er, det är efter henne. Om våren, ja, för resten om vintern med, ja, jag kan gärna säga året rundt, om söndagarna, förser jag mina katter med mat för hela dagen och låter en systerdotter, ett riktigt våp för resten, passa butiken. Så far jag med 10,45-tåget från Montparnasse till Versailles. Jag tar min lilla matkorg med mig, i den har jag drufvor — hon älskade drufvor, en half butelj rödvin, äkta vin, förstår ni, ost och 3 croissants à 2 sous, som jag köper hos Millard. Jag vill ge er ett godt råd: köp alltid ert bröd där, ty han jäser det bättre än de andra bagarna, jag får nästan alltid indigestion af deras bröd. — Ja, så beger jag mig till Versailles. Det är ej stora Trianon jag stannar vid, nej det är vid hennes Trianon, hennes hyddor, där hon fick vara sig själf, fick gå upp i naturen. Hur man bråkar för några usla hundratusen louisdoror, hvarmed det behagade henne uppmuntra landtlifvets enkelhet. Var det kanske hennes fel att pöbeln ej insåg detta, hva? — Har ni sett hur de små borgarfruarna med barn och handarbeten draperar sig omkring drottningen-herdinnans hyddor? Huru sådant äcklar mig, hur smaklöst. Hu, all denna kalkborgerliga uppsluppenhet på glädjens graf. Nej, ensamma timmars på kinden torkade tårar skall man bringa den — det gör jag."

Hennes ögon tårades, stämman skälfdes. Så fick munnen ett spottigt uttryck och hon fortsatte: "Om någon herre kommer och betraktar mig närgånget säger jag: Monsieur, ni tror kanske ni har en kvinna af den vanliga frivola sorten framför er! Ursäkta, ni tar fel (det är lätt säga "ursäkta", då man ej menar det!). Här ser ni en kvinna, som tillbringar sitt lif med att begråta Marie Antoinette. Lämna mig i fred med mina tårar. — Där äro människor, som tro jag är galen, det är mig fullkomligt likgiltigt; när man har sublimes känslor, sätter man sig öfver pöbelns hän — det gjorde äfven hon."

Butiksdörren öppnades nu och en långhårig målare kom in och frågade efter priset på affischerna med Sarah Bernhardt som Hamlet och som "la courtisane de Corinthe". Samtidigt kommo kattorna efter slutad måltid och lade sig på Rembrandts självporträtt att där njuta siestan. Då kunden ville pruta ner priset på Sarah, svarade madame honom: "Tror ni kanske vi äro så djupt fallna i Frankrike att vi pruta af på konstens prästinnor?" När han gått sade hon: "För resten, hvarför låta en medmänniska onödigt förnedra sig genom att komma i tacksamhetsskuld för en sådan bagatell!" Därpå sänkande stämman: "Vill ni se hennes rum?"

Hon förde mig genom kattmatsalen in i ett stort rum. Luften därinne var instängd och doftade svagt af torkade rosor och förnämhet. Väggarna voro täckta med porträtt af Marie Antoinette i dyrbara ramar i Louis XVI:s stil. Små rosetter af sorgflor täckte spiken de hängde på. Framför ett af dem, ett mäterligt utfördt kopparstick i oval ram, brann en sådan där röd lampa, som man får se framför kyrkornas helgonbilder. Då madame kom förbi den, knä-

böjde hon och gjorde korstecknet. I ena hörnet af rummet var ett bokskåp i barockstil, ett fullständigt konstverk, gammalt och maskstunget. På dess öfversta hyllor stod Frankrikes historia af Michelet. På de andra uteslutande verk öfver Marie Antoinette, alla i praktband. Där voro ej allenast franska originalarbeten öfver "den olyckliga drottningen", utan äfven ledes en del till franska öfversatta biografier. På några pärmar lästes "tidningsurklipp rörande M. A."

Jag var rädd för att göra några utrop öfver hvad jag såg, hvarför jag endast visade mina känslor genom en djup böjning inför madame, efter hvilken hon berättade mig följande: "För 10 år sedan dog min man. Han efterlämnade 10,000 francs. Hvad gjorde jag? Köpte mig en lifränta kanske? Ah nej. Jag gick till Librairie Hachette. "Messieurs, sade jag, jag önskar äga allt, förstån väl *allt*, som skrivits öfver Marie Antoinette, drottning af Frankrike." — "Men min fru, hade man den ogrannligheten att svara mig, det blir er mycket dyrt." — "Öfverstiger det 5,000 francs?" frågade jag den störste herrn. "Nej, min nådiga, för den summan kan ni få 5 dubbla exemplar." Därpå gick jag till Braun & C:o. "Messieurs, sade jag, jag önskar reproduktioner af alla de taflor, hvarpå Marie Antoinette, drottning af Frankrike, återgifvits." — Därefter for jag till Paris krematorium, lät inskrifva mig som medlem. Ser ni — och hennes röst blef hviskande hemlighetsfull — ser ni, min kropp har ett mål!" — Sedan med strålände uttryck: "O, hvilka dagar det var för mig, när böckerna kommo från bokbindaren, taflorna från glasmästaren. Hvarje dag var en fest. Madame, jag har haft en så kallad smekmånad, hvad voro *de* känslorna mot dessa! Ni ser bokskåpet. Jag köpte det på auktionen efter hertigen af C. Hennes minne har kostat mig 10,200 francs. Jag önskar jag haft miljoner att offra."

Åter sänktes stämman och hon fortsatte i allttjämt stigande extas: "Ni ser framför er denna stofthydda, detta sköra skal; o, att min för henne lågande själ kunde förtära denna bräckliga bostad, men nej, något så prosaiskt, så borgerligt som en gasugn måste tillgripas för att förvandla den till aska — mais enfin — hvad gör väl medlet, målet är allt. O, min fru, när jag tänker på målet! Ty, förstå mig väl" — och hon lät sina händer långsamt glida öfver den magra figuren — "denna futura aska skall, ack, hvad sällhet, skall en gång strös på de ängar, där hennes fötter sväfvat fram, på hvilka hennes underbart sköna ögon blickat, där hennes tjusande leende strålat, och genom mig skall hennes minne lefva i blommornas doftande skönhet, i vajande grässtråns suckan. O, hvilket mål!"

Hennes ögon hade blifvit fuktigt glänsande och tycktes blicka in i en underbar drömvärld, vida närmre, mera verklig än den lilla världen vid rue Vavin.

Därute öppnades butiksdörren, utan att hon märkte det. Först när en af kattorna kom tassande in och flertaliga gånger jamande strök sig mot henne, liksom vaknade hon upp, såg sig omkring och gick som en yrvaken ut i butiken. Mitt farväl märkte hon ej.

ERIKA JONN.

TANDVÄRK.

Såsom fallet är vid värk, förorsakad af yttre skador, likaså kan tandvärk i många fall raskt häfvas, i andra hindras genom behandling med Salubrin. Tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

PÄRMAR

till IDUN 1908 och föregående år

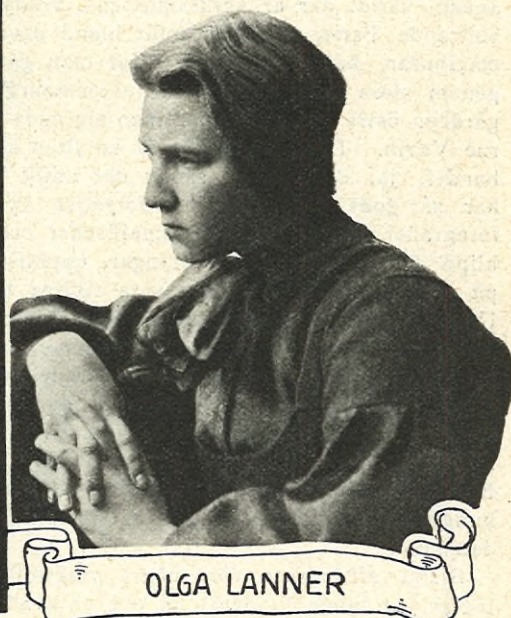
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postansvinning insändes.

SEX KVINN- LIGA

KONSTHANDT- VERKARE.

ANNA LENA ELGSTRÖM

OLGA LANNER

ATT, NÄR TIDEN för konsthandtverkets renässans var inne, kvinnorna fingo och ville vara med, är ett faktum, som har sin stora betydelse. Den, för hvilken den från hemmet lösgjorda kvinnoarbetskraftens riktiga och effektiva användning är ett stort och brännande problem, måste naturligtvis med oändlig tillfredsställelse se, att så många kvinnor särskildt bland de yngre, söka sig till de konstindustriella yrkena och bland dessa äfven till sådana, för hvilka de förr stått främmande, såsom till krukmakarens, konstsmedens, ciselörens, för att blott nämna ett par. Det är så naturligt, att man skall vara glad häråt: det är yrken, som kvinnorna visat sig passa för och duga till, yrken där deras samvetsgrannhet, praktiska och prydlighetssinne komma till användning, yrken, som de kunna utöfva i ett hem på landet. Det är arbete, som ger möjlighet till fri konkurrens och själfständig verksamhet, två förmåner, hvaraf kvinnan får så litet i dessa yrken, dit kvinnoemancipationens första flodväg förde henne, och där man med sådan snål ovilja ser henne hålla sig kvar. Det händer, att det finnes kvinnor, som äro lyckligare och nyttigare på ett telegrafkontor eller vid en bankpulpt än någon annan stans i världen, men att dessa åter, som fått de skickliga händernas gåfva, börja inse, att de fått den för att använda den till annat än att hålla om en penna och — icke minst — att deras praktiska arbete anses aktadt och förtjänt, är ett glädjande tidens tecken.

På sommarens konstindustriutställning hade man rikt tillfälle att konstatera faktum. Jag kan icke minnas

ANNA ELGSTRÖM: KORFÖNSTER.
någon kvinnlig möbelsnickare, men eljes var där väl icke många handtverk, där kvinnorna icke voro representerade och på ett hedersamt sätt.

OLGA LANNER: BONBONNIÄR I SILFVER.

Vi presentera här några af dem tillsammans med prof på deras arbeten. Alla sex äro sina egna mästare, arbeta själfständigt och för egen räkning med sina egna hem som verkstäder; en liten stamtrupp, ser man alltså, till ett själfständigt kvinnligt konsthandtverkskrå.

Låt oss, då vi nämna några korta ord om hvar och en af dem, börja med veteranen bland dem hvad arbetsären beträffar, fröken *Josefine Björnberg* från Kvarnbacken vid Stora Mellby. Hon är den, som ärft sitt krukmakaryrke från farfar och far, autodidakten, som genom brinnande intresse, flit och begåfning drifvit upp sitt yrke från handtverk till konsthandtverk, som började med resa till marknads med fars lerkrus och mjölkbunkar och slutat med att förse Sv. Hemslöjd med det vackra och konstnärligt glaserade lergods vi sett under utställningen på hyllorna i Hemslöjds lilla täppa eller på hennes egen hylla i lergodsrummet midt emot. Liten, sjuklig och flicka bland flere bröder var hon till en början en sten som byggningsmännen förkastade, d. v. s. som de icke ville ha med i verkstad och vid brännugn, men hon har nu blivit den hörnsten, som står för hela arbetet och sedan sin fars död burit det ekonomiska ansvaret för gård och affär på sina skuldror. Hon är enkel, rättfram, säker och litet karlavulen till det yttre, men de, som känna henne närmare, kunna icke nog berömma hennes energi, goda hjärta och humoristiska sinne.

Det karaktäristiska hos hennes krukor ligger mindre i modellerna och mönstren än i glaseringen. Här lyckas hon få fram originella färger och färgkombinationer, som också ha gjort

FRÖKEN BJÖRNBERGS KRUKMAKARVERKSTAD.

LISA OUCHTERLONY

en sparsam och ändå kraftig dekor och milda och djupa färger i glasyren. Äfven hon har fått lusten till handverket i blodet, och hennes fars snickarverkstad var under barnaåren den käraste tillflyktsorten. Hon kan liksom fröken Björnberg vittna om de svårigheter, hvilka blott för helt få år sedan mötte flickan, som ville ägna sig åt handverk: "den tiden ansågs det nästan en skam, att en flicka stod på en verkstad och arbetade". Åren 1899 och 1900 tillbragte hon vid Tekniska skolan i Stockholm och arbetade sedan ett par år vid Rörstrands konstafdelning. Kungl. kommerskollegium hade 1903 den goda smaken att tilldela henne ett resestipendium och på de medlen besöktes Danmark, Tyskland, England och Frankrike. Det var under studierna af det vackra utländska lergodset fru H. fick impulsen till att själf söka göra något lika bra af den svenska leran, men det är endast tre år sedan hon helt ägnade sig åt lergodstillverkning. Som man ser har hon en beaktansvärd konsthandverkarbana bakom sig, något som man knappt kunde tro den barnsligt utseende unga damen om. Hon är gift med en yrkeskamrat, och hon och hennes man arbeta gemensamt. Liksom fröken Björnberg älskar hon sitt arbete.

Fröken *Anna Lenah Elgström*, som kanske borde kommit först, emedan hennes ståtliga korfönster inleder vår bildserie, och emedan hon är vår första kvinnliga glasmästare, är känd för *Iduns* läsekrets i sin egenskap af författarinna till ett par skisser med originella motiv. Samma originalitet och — om man kan kalla det så — novellistiska begåfning kommer fram i hennes kartonger till konstglasfönster. För sin tekniska grundutbildning står hon i skuld hos Tekniska skolan i Stockholm, och själfva glasmästaryrket har hon lärt af Felix Godin i Paris. Det tycks vara ett ganska ansträngande handverk: med en "slaktarknif" skäras de mångfärgade opaliscentsglasen efter konturerna på kartongen, de tunna blystängerna böjas sedan omkring dem och lödas till slut ihop. På utställningen hade man tillfälle att se några prof på hennes konst. De hängde här och hvar i fönstren och klädde upp med sina heta och lysande färger en annars kanske rätt tom interiör. Men i allmänhet fick nog fel person den berömmelse, som med rätta skulle ha varit fröken Elgströms. Vi få hoppas, att hon ställer ut det ståtliga korfönstret, hvars flammande solfärger man gärna skulle vilja se, innan det skickas till sin plats öfver altaret i någon landskyrka, och att hon samtidigt låter veta, hvilken linje hon tänkt som horisontlinje, den vågräta eller cirkelsegmentet, ty

hennes krukor mycket begärliga. Hon har äfven gjort kakelugnar och hade i en vrå hos Hemslojd en mycket rolig sådan, där själfva den öppna eldstaden var placerad ungefär i midjehöjd.

En yrkeskamrat till fröken Björnberg är fru *Hilma Persson-Hjelm* från Arvika. Alla, som intresserade sig för lergods på utställningen, minnas helt visst hennes vackra skålar och vaser i ovanligt ädla former ornerade med blomster- och djurmotiv. Hon hade sin egen genre, som icke tycktes lik någon af de andras,

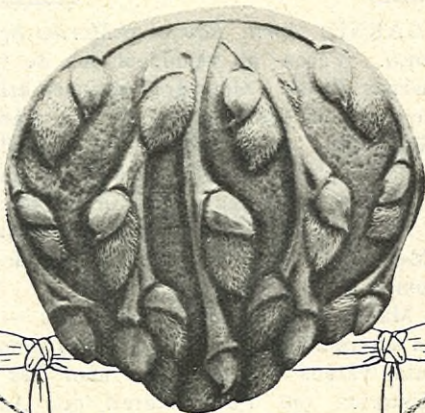
ELISABETH HESSE

annars blir publiken möjligen lika förvirrad som undertecknad.

Fröken Elgström ritar kartonger på beställning till Aug. Duvier i Köpenhamn, men har dessutom sedan i höst sin egen ateljé för konstglastillverkning i Stockholm.

Den slätkammade unga flickan midt emot fröken Elgström, som ser ut att grubbla öfver evigheten, en järnlampett eller ett silverskrin, är som underskriften upplyser *Olga Lanner*, konstsmeden. Stockholmarna och andra utställningsbesökande ha nog gett akt på den lilla damen i hennes strängt linjeraka, gossaktiga dräkt med handdrifna silfverknappar och undrat hvem hon var. Hennes person är inte så mycket känd, men hennes namn som konstsmed är nog stadgadt i och med utställningen. Hon arbetar i järn, i koppar och silfver och föraktar heller icke leran, där hon dock icke gjort så stor succès. Hon hade i somras en rik exposition att komma med, och hon visade en mycket stor förmåga att sätta sin egen prägel på sina arbeten, så att man genast sade: "det där är Lanner," antingen det var en ljusastake eller krona af järn, en bonbonniär, en tesil eller ett spänne af silfver på hennes egna utställningar, eller en skål, som man upptäckte inne bland andra arbeten hos någon af juvelerna. Hennes förtjänst är de originella motiven och förmåga att behändigt använda dem samt ett tydligt sinne för hvad som verkar dekorativt. Däremot ligger det något kärft, alltför opoleradt karlavulet i själfva utförandet, och man föredrager bestämdt hennes kompositioner, utförda af någon annan, framför dem hon arbetat ut själf. Men man tror på den unga smeden från den ensamma lilla stugan i Mangskog!

En glädtigare och sprödare konst är den, som öfvas af ciselören fru *Lisa Ouchterlony*, f. Pripp, från Rotebro. Det här afbildade spännet ger en ganska god föreställning om arten af hennes arbeten, det är smycken ciselerade hufvudsakligen i silfver med endast lätt tuktrade blomstermotiv, som hon kan hämta, blott hon sticker ut hufvudet ur dörren till sin lilla stuga vid Rotebro. Dessa välarbetade silfverspännen och kammar äro afkomlingar i hundrade led af våra fornordiska smycken och passa svenska kvinnor och ansikten. Men de ha den stora fördelen framför de stiltroga efterbildningar af fornordiska motiv, som börja bli moderna, att de på samma gång passa *vår* tid och *våra* kläder. Fru Ouchterlony hör till dem, som brutit sig ut från kontorsarbetet och gifvit sig konstindustrien i våld, och är dess gladare därför. Hon har på detta sätt funnit en verk-

HILMA PERSSON-HJELM

ÖFVERST: LISA OUCHTERLONY: CISELERADT SPÄNNE. DÄRUNDER: ELISABETH HESSE: HÄNGSMYCKE. NEDERST: HILMA PERSSON-HJELM: LERVAS.

samhet, som låter förena sig med hennes husmorsplikter, något som hon fann svårigen vara fallet med kontorsarbetet. Och en passande självständig verksamhet bör en kvinna söka ha, trots att hon har man och barn, försäkras vår ciselör med all erfarenhetens pondus.

Något af det läckraste på hela guldsmeds-afdelningen, det för det svaga och sammansatta, som är kvinno själen, svåraste att gå oberörd förbi, var montern med fröken *Elisabeth Hessles* smycken af silfver och äkta stenar. Hon är egentligen miniatyrmålarinna och kan visa en samling eleganta miniatyrbarnbilder. Men man är ändå glad, att miniatyrmålarinnan fick den ingifvelsen att lära guldsmedsyrket i England, ty hon har sin mission att fylla. Särskildt hängsmycken i hennes genre äro något hos oss ännu ovanligt och högtidligt, i England får man se dem pryda upp det enklaste hvardagslag, den enklaste sidenblus. För ett vanligt öga tyckes hon ha nått höjden af konstskicklighet, men själf är hon icke nöjd, hon har rest tillbaka till England för att ytterligare fullkomna sig, närmast i emaljeringskonsten.

Hon som de andra fem är en självständig arbeterska i konsthandtverkets tjänst.

ELIN WÄGNER.

“Årets tolf kapitel.” Inbjudning till pristäfling.

BLAND DE MÅNGA intressanta nyheter som Idun förbereder till nästa årgång, vilja vi ännu en gång framhålla vår serie *månatliga pristäflingar* under rubriken “Årets tolf kapitel”, vid hvilka för hvarje gång kommer att utdelas ett pris af 100 kr. eller sammanlagt

Tolfhundra (1,200) kronor pris.

för de bästa insända artiklarne öfver olika för hvarje månad uppställda ämnen. D andra ämnet, afsedt för februari, lyder:

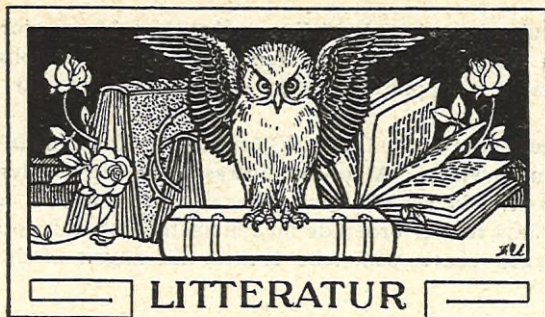
“Sällskap, där man har roligt”.

Ett kapitel om vårt umgängesliv och dess utveckling till enklare och friskare former.

Och inbjuda vi härmed alla dem af våra läsare, som sitta inne med några erfarenheter, tankar och förslag i detta för hemmen nog så betydelsefulla kapitel, att med penna i hand delgifva dem åt Idun. Täflingsartikel, som icke gärna i längd bör öfverstiga 4 Idunsspalter, insändes till *Iduns redaktion, Stockholm, senast den 31 december* och förses med påskrift: “*Iduns artikeltäfling*”. För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utbetalas ett pris af 100 kr., och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns februarinumner.

Stockholm, 25 november 1909.

REDAKTIONEN AF IDUN.

VÄGARNE: *April. Roman af Marika Stjernstedt.* Våren är vemodets och de tunga drömmarnas årstid. Om våren vaknar kärleken och hoppar som lyktgubbslagor öfver känslornas tårbegjutna mark, om våren inträffa de flesta själfmorden, krossas det största antalet illusioner och skrifs den billigaste lyriken.

Det är alltså en tid, som man bör akta sig för. Men det kan man inte, ty den är lika oundkomlig som mässlingen.

Fru Marika Stjernstedts senaste bok — den första i en romantrilogi — bär alltigenom den tungsinta vårens märke. När man har läst hjärtehistorien om Peter Karell och Andrea Myhrman, blir det kvardröjande intrycket bilden af ett ungt träd, som står med svällande knoppar i vårblåsten och söker fånga solljuset i det vajande grennätet. Men solen går ned, luften blir isig med kallt skrattande stjärnor och frosten biter i knopparna, så det är fara för att trädet ej skall hinna löfvas till sommaren.

Hela boken är en tungsint sång om unga människors förlisande lycka, domnande värme och sjunkande hopp. Där finns ringa eller ingen glädje öfver det evigt sig förnyande lifvet, ingen brusande aprilstorm, som kommer isarna att remna och entusiasmen att flamma — inte ens ett enda godt skratt kan denna ungdom bestå sig och läsaren för att i någon mån balansera allt svärm som den frässar af.

Men hvarför så ycket grått i grått? Ha de sociala ovädersmolnen och det etiska käbblet sugit musten ur de unga, så att de vackla fram som på kryckor? Bokens figurer äro visserligen icke typiska för en hel generation af ungdom och deras intelle' ella begåfning ej öfver medelmåttan, hvarför torde vara mindre pålitliga som brännspeglar för tidsrörelsen. Men likafullt... Någonstädes måste väl grundorsaken till all denna tristesse, allt detta suckande och trånande, som gränsar till känslöspjunk, finnas i alla fall.

Hvad den stilistiska formen beträffar, fullkomnas den med hvarje ny volym fru S. skickar ut. Här har prosan nått ett behag och en pastellartad luftighet, som framkallar ypperliga enskildheter, och motsvarades denna stil af en rikare fabuleringskonst och mera djup i människoframställningen, skulle “April” vara en af årets märkligare böcker. E. H—N.

Sven Hedins “Transhimalaja”, upptäckter och äfventyr i Tibet, det arbete hvari vår berömde landsman på ett synnerligen lifligt och suggererande sätt skildrar sin sista långfärd, framskrider nu raskt med häfte till häfte från det Bonnierska förlaget. Boken, som skall föreliggas fullfärdig till jul och naturligtvis blir den förnämsta litterära prydnaden på otaliga svenska julbord, är rikt smyckad med ypperliga illustrationer efter originalteckningar och fotografier af förf. Kompletter kommer den att omfatta 45 häften à 50 öre.

Af intresse är att jämsides med Hedins färgmättade, stundom nästan exalterade skildringar följa den unge engelske sjöofficeren *Shackletons* enkla och lugna, smått humoristiska berättelse om sin sydpolsfärd, hvilken under

titel *Antarktis hjärta* i 30 häften à 1 kr., försedd med talrika illustrationer, äfven i färgtryck, utgifves från Norstedt & Söners förlag. Beundransvärda stå de bägge männen, hvar efter sin art vittnande om hvad manlig energi, buren af grundliga kunskaper, förmår uträtta.

En tredje resebok af hög förtjänst bjuder det Geberska förlaget i d:r *Carl Skottsbergs Båtfärder och Vildmarksridter; minnen från en forskningsfärd genom Patagonien och Eldslandet.* Från Kap Horns otillgängliga och stormiga kuster till mellersta Chiles uppblomstrande civilisation få vi följa den unge vetenskapsmannen och hans djärfva kamrater genom äfventyr och forskningsresultat, och en aldeles särskild lockelse för ung och gammal bjuder färden till Juan Fernandez, Robinson Crusæes ö, om hvars märkvärdiga natur och Robinsonminnen författaren mera utförligt berättar. Kartor, originalfotografier och en akvarell i trefärgstryck höja värdet af det vackra verket, som utkommer i 7, högst 8 enkronashäften.

Af den förträffliga serien *Små konsböcker*, som utgifves från Gleeerupska univ. bokhandeln i Lund, ha nu utkommit volymerna 5 o. 6, ägnade åt Bruno Liljefors och Zorn. Samma sakkunniga urval af konstverk, som gör de föregående delarne så instruktiva och intressanta, kännetecknar äfven dessa band, liksom och själfva reproduktionerna blifvit utförda med all önskvärd omsorg. Det särdeles billiga priset — 1 kr. pr band — bör tillförsäkra serien en vidsträckt spridning hos publiken.

HVILKA UTVÄGAR har det väl funnits för en kvinna, som icke velat ägna sig åt sömmerskekallet som yrke, att på någorlunda kort tid lära sig sykonstens mångfaldiga svårigheter och finesser? Inga! En kurs på en syateljé har intill senaste åren varit högst otillräcklig, då det nämligen är otänkbart att en skicklig sömmerska vid en kortare kurs ens skulle kunna lära bort allt hvad hon genom att göra tusentals små misstag och dito upptäckter uppnått, och några handböcker i ämnet ha icke funnits. Det enda har varit att ta sig till att fundera ut vägarne själf, och det går, då man vill, men tar år i anspråk.

I det yttersta af dessa dyrtider har af nödvändigheten blifvit en dygd, och otaliga äro de kvinnor, som helt enkelt måste knäpa ihop sina kläder själfva. Lyckligt är ju då, att det börjar komma ut goda böcker, hvarur man hemma hos sig kan lära hvad man behöver veta. I “Gwens bok för hemmet” t. ex. finnas många goda råd äfven i sykonst, och nu föreligger ett arbete från *E. A. Weijmer's* förlag om *Modern sykonst, praktisk lärobok i konsten att förfärdiga dam- och barnkläder*, försedd med cirka 1,000 illustrationer, hvilket på det varmaste kan rekommenderas som en utmärkt hjälpreda. Under 6 olika afdelningar, benämnda: 1: Förkunskaper och förarbeten för praktisk klädsöm. 2: Praktisk klädsömnad. 3: Huru skall jag bäst kläda mig. 4: Barnkläder. 5: Reformdräkt. 6: Praktiska råd, afhandlas grundligt och med stor sakkännedom allt som med nålens konst sammanhängar. Boken utkommer i 30 häften à 30 öre. G. N.

Från samma förlag önska vi framhålla den förträffliga *Handledning och uppslagsbok för alla tekniskt intresserade*, som under titel *Tekniken* utgifves i ett 30-tal rikt illustrerade häften. Den tekniske yrkesmannen lika väl som hvarje vetgirig son af industriens tidevarf finner där värdefull upplysning om maskin- och husbyggnad, trä- och metallförädling, gatanläggningar, industri- och kommunikationsväsende m. m.

Innan 7 kr betalas för ett snörlif, bör ifrån Franska Snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem. Fyra rikhaltiga mångfaldiga årligen. Kolorett omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Flygande Holländarn.

Skiss för Idun af Sigurd von Koch.

HAN KALLADES så och gjorde skäl för namnet. Han kunde på sin höjd stanna en timme i land, sen måste han segla, ty annars blef han kollrig i hufvudet.

Fingal Erikson, som nu var bortåt 60, hade i ungdomen rest på Australien och sett en del af världen. Men i Rio, där fartyget lastade, hade han fått en kolsäck i hufvudet, och kolsäcken hade nu haft sin verkan på så väl kroppslig hälsa som förstånd. Nu var det länge sen, men han kände platsen, där slaget träffat, och kunde som sagdt ej stanna mer än timmen i land. Och ändå var han handelsseglare och hade så väl klädesvaror som porslin och annat gods i båten till afsalu.

Seglande från hamn till hamn stannade han aldrig länge, ty han kände, att på land tapade han det smula vett, som fanns i behåll. Han bad kunder göra hastigt köp, ty det var brådt och han måste hissa på.

Gubben hade nu seglat i 20 år längs Sveriges kuster, var randig och vittrad som en bergudde i synen och talade en hes och grötig rotväliska.

— Ska ni ha något, så köp, för jag seglar strax, sa han bara.

Och det köptes, ty Flygande Holländarn hade bra porslin och hans insektpulver var berömdt.

Men man var på samma gång rädd för den ensamme mannen. Man kände hans lefnads-saga och det stod något kusligt öfver honom.

Båten Albertina liknade honom själf. Båda hade slitit svåra stormar — letat sig fram i många hamnar. Och de började anta samma yttre, d. v. s. en viss melankoli — en viss skröplighet i utseendet.

— Där kommer dom, sade också folk om båten och dess ägare.

Gubben skildes aldrig från Albertina. Äfven om han kom i än så rik familj. Han hade rustat hytt i förrummet och där på säckar och trummor hade han härbärge för natten.

— Kom opp och ligg i stugan, sade ibland någon ovetande.

— Vet hut, människa, sa då gubben. Raljera inte med en gammal man.

Har någon sett svartare segel flyta fram på vågen? Har någon människa sett ruttnare båt stampa i svåra hafssjön än Fingal Eriksons? Knappast. Fingal Eriksons Albertina var ett under, ett sannskyldighetens under. Nu var den 30 år och när hade dess bräder druckit tjära?

Ingen visste.

— Du seglar i din likkista, sade en bonde till honom. Men gubben vände bara hufvudet och hest, skrofligt och klanglöst kom det: — Får han inte sämre kista, må han vara glad och förbida på Herren, för jag är nöjd och ligger godt i henne.

Det var ingenting att göra vid.

Flygande Holländarn hade seglat i 20 år och skulle väl segla länge än, om Herren ville. Och det ville Herren säkert, ty Fingal Erikson var en gammal hedersman och hade aldrig gjort en tupp eller mygga för när.

Hur gick nu dagen för honom?

Tidigt, så fort det dagades, stack ett lurfvigt hufvud upp ur luckan och förvissade sig om, att båten låg, där den blifvit lagd på kvällen. Om den det gjorde — hvilket i regel inträffade — började det lagas frukost.

Holländarn kunde endast förtära flytande föda. Hade förkärlek för ägg och bytte till sig sådana, hvar han kom. Men han kokade

dem ej. Han rörde dem med mjöl och vatten och drack dem.

Hvarför gjorde gamle Fingal det? Jo, den smula vett, som fanns i behåll, sade honom, att ägget gick lättare in i blodet på det sättet. Och kanske hade han rätt. Jag vet inte. I alla fall blomstrade gubben. All föda äts i flytande form och han lagade bara en gång om dagen och lade i bunke. Sen tog han bunken och drack då och då. När lusten föll på, drack han och satte till olika ingredienser, allt efter som det föll sig, socker här, salt eller mjölk där. Det var inte så kinkigt, endast bunken var i ordning. Och med ordning menades lagom full.

Men gamle Fingal Erikson var nöjd med sin värld, bara han slapp trafva i land. Helst fingo kunderna komma ombord, det ansåg han riktigast, bara inte bunken rördes eller skämtades med, ty den var hans ögonsten.

Ibland kunde en vänlig själ — vanligen ett ömmande kvinnohjärta — hälla något i bunken. Hvad det var, gjorde ingenting, endast tillskottet utgjorde flytande vara. Gubben såg knappt ditåt, så snart han hörde det rinna.

Han var emellertid tvungen gå i land en gång. Det var hans bror, som dött och skulle begravas, och som han sagts ha pengar, kunde det aldrig skada visa intresse och medkänsla för änkan.

Gubben gick, men det gjorde han aldrig om. Begravningen tog tre timmar, ty det var en fin begravning, men när han kom därifrån, måste han ledas ner i båten.

Han kände som ett tröskverk i hufvudet och erfor kittlingar under fotsulorna. Det var helt enkelt ogörligt på land och det retade honom dessutom, att han lidit förgäfves.

Han fick nämligen intet af änkan.

Hvad skulle han så dit?

Sen den dagen gick gamle Fingal aldrig på vare sig bröllop eller begravning, det hade han svurit på.

En natt på högsommaren låg Erikson i Tvinningö hamn. Han hade sålt en del insektpulver och porslin till tvinningöborna, som kommit ombord som ordentliga kunder, och nu var det drucket af bunken och redt för natten. Och det var klart väder med stora blossande stjärnor, som stodo öfver hamnen och lyste rätt ned på Erikson, där han låg med ruffluckan öppen öfver sig.

Han hade aldrig sett sådana stjärnor.

De voro som solar, så stora och klara, och han kunde inte somna, utan lade sig på rygg och tittade på stjärnorna.

Gubben visste ej om han drömde eller var vaken, men han såg att stjärnorna kommo ned i kajutan och bugade sig för honom alldeles som en gång för Josef, och den största hviskade något till honom.

Fingal Erikson hörde knappt hvad som hviskades, men han förstod, att det var skönt. Himlen tycktes öppen för honom och han såg, att vägen dit var kort. Han lade märke till trappan, som ledde uppåt och Serafim och Kerubim sprungo upp och ned och lekte ta fatt på den. De voro så vackra och rara, de små änglarna, och Fingal Erikson ville stiga på.

Men så vaknade han. Alla stjärnorna voro släckta. Det var mulet i luften och det drog styggt genom luckan. Han frös och kände kalla kårar. På morgonen var febern i gång.

— Jag kylde bröstet, sade gubben för sig själf, jag kylde bröstet, när jag låg och såg på änglabarnen. Jag satte inte för luckan, jag. Nej, och nu har jag det i bröstet.

Han hostade svårt. Det hördes i land och en Tvinningöbo kom till den sjuke och vårdade honom. Det var den bleka Karin Andersson, som lefde på tvätt och strykning.

Hon ägde intet, men hade ett godhetshjärta. Och hon vårdade gubben Erikson.

— Ska vi inte bära i land Erikson? frågade hon.

— Nej, Karin, då dör jag.

— Ja, men här kan han ju inte ligga.

— Jo, ingen makt får mig i land.

Då vårdade den bleka Karin Andersson honom på båten.

Sjukdomen blef häftig och patienten yrade om stjärnor, nya segel och stora frakter, men vårdarinnan visade en ängels tålmod och på tredje dagen vardt han bättre.

På fjärde seglade han igen.

Och Holländarn kom till nya platser, där han aldrig varit. Såg nya människor, men sällan såg han någon mera behagande och mera ljuflig än bleka Karin på Tvinningö.

Och tiden gick. Många veckor och månader blåste öfver hafvet och Holländarn försvann ur sikte, ingen visste om han var död eller levande. Hvar seglade hans svarta segel, hvar stampade hans otjårade Albertina?

Och se, lösningen kom.

Bleka Karin hade flyttat till annan ort. Och den orten var aflägsen, men Fingal Erikson hade funnit den. Och i den vinter, som varit, hade han lagt sin båt i den ortens hamn. Han hade ej dragit upp båten, ty han drog aldrig upp Albertina, men han lät henne frysa fast vid bryggan.

Och när våren kom och ejdersträcken med den, då hände ett äfventyr eller en saga: Den gamle Fingal — som svurit att aldrig bevista bröllop — han hade blifvit gift och hans hustru var bleka Karin Andersson från Tvinningö.

Nu skulle det bli andra affärer, ty Fingal Erikson var numera som en pojke och såg så ung ut, att folk trodde han ljög, när han sade sig vara 61 år.

Och undret hade inträffat.

Fingal Erikson kunde gå i land utan att bli kollrig i hufvudet. Människorna tillskrefvo detta den bleka och snälla Karin Andersson.

Förvisso hade de rätt. —

Somrar och vintrar blåste som förr öfver hafvet och ryktet blåste, det också, och det sjöng om en liten handelsbod på Tvinningö land, öfver hvars dörr stod tryckt med stora bokstäfver som lyste öfver fjärden:

Fingal Erikson

Porslin-delicatess och diversehandel.

Zeniths margarin är bäst — rök Yalta, stod där vidare i fönstren, och innanför i boden lekte små Erikssöner tafatt, precis som de små änglabarnen, fadern en gång sett. Och emellanåt sprungo de till sin moder och fingo rusin och mandel, ty därpå fanns det godt om i boden.

— Men den gamla, gamla Albertina låg där nere i hamnen svart och förtöjd med grofva trossar. Den fick ej segla mera, men Fingal Erikson ville ej sälja eller sänka henne. Han fann sig väl af att stå i backen och se ömsom på båten ömsom på handelsboden. Där nere hade han det svarta förflutna och där uppe i backen lyste framtiden i glada skyltar och färger.

Genom att jämföra vardt Fingal Erikson glad i hjärtat och han fick ro till sin död.

Så lyder historien om Flygande Holländarn.

Hvarje husmoder **Barngarderoben**, hvarje sömmerska likaså, bör prenumerera på

Pris för höft år 3 kr.; halft år kr. 1:60
Lösnummer 30 öre.

12 häften årligen.

TRE DIKTER

af YNGVE VON SCHMIDTEN.

I. VÅRT LIF.

Nu strålar all världen i grönt och gull —
min själ af längtan är öfverfull.

Men kring oss osynliga murar stå —
i fängelse våra lif förgå.

II. UNDER AKASIAN.

Ljufva träd — allena
såsom du står jag.
Än i våren sena
ingen solljus dag.

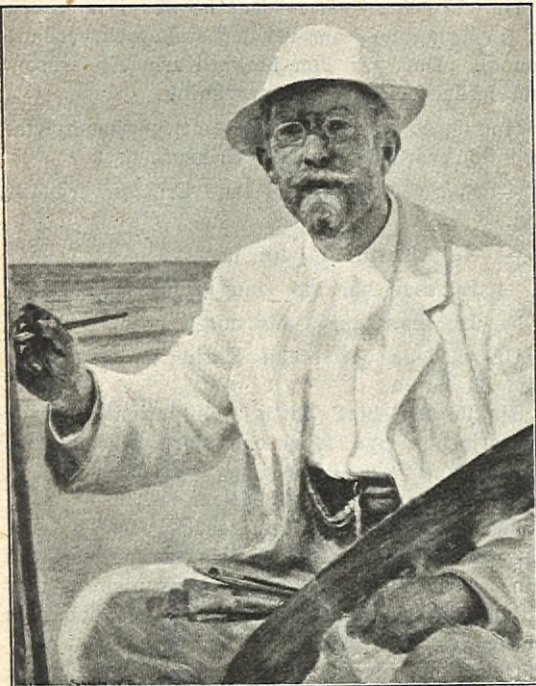
Ej en blomma spirar
i min själ som gäst,
då du ändtligt firar
lifvets sommarfest.

Mig dess hårda brisar
bringa ve, ej väl.
Aldrig vinterns isar
smälta i min själ.

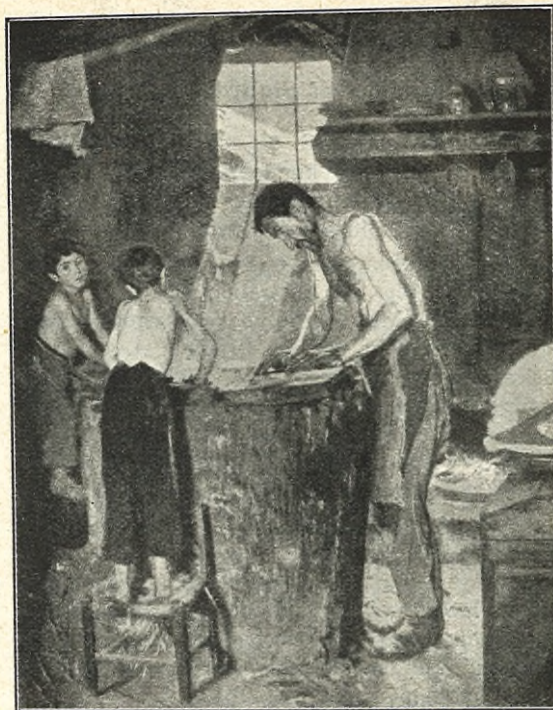
III. EFTER EN SVÅR NATT.

Det känns, som klappar hjärtat
på sina sista slag.
Helt stilla. Solen skiner
så blek och blid i dag.

En vårdag, skön som denna,
jag vill mitt hjärta dör.
Ett sinne, tungt af grubbel,
ej sommarn sjunger för.

P. S. KRØYER: SJÄLPPORTRÄTT.

P. S. KRØYER: ITALIENSKA BYHATTMAKARE.

P. S. Krøyer.

Skagenkonstnären.

SKAGENS store män börja försvinna den ene efter den andre. Först fälldes sångaren med den mångsträngade lyran, Holger Drachmann, nu har också P. S. Krøyer, en af de ryktbare skagenmålarne, gått bort.

I likhet med ett annat danskt geni, Holberg, kom Krøyer från Norge. Han är nämligen född i Stavanger; sin första utbildning erhöi han vid Tekniska institutet i Köpenhamn.

En dansk konsthistoriker säger om K. att han varit underbarnet i den nyare danska målarkonsten. Tio år gammal tecknade han illustrationerna till ett vetenskapligt verk, som adoptivfadern zoologen H. N. Krøyer gaf ut, och vid tretton års ålder vann han inträde vid akademien. När han därstädes på kort tid lärt allt hvad som fanns att lära, ägnade han sig omväxlande åt genre- och porträttmålning, reste sedan ut till Frankrike, Spanien och Italien. År 1880 uppträdde han med en stor duk "Italienska byhattmakare", hans betydelsefullaste verk dittills. Det var i synnerhet den kraftig modelleringen af figurerna och den djärfva ljusbehandlingen, som bekräftade konstnärens utveckling från en lofvande talang till en stor mästare. Hemma i Danmark väckte taflan en storm af invändningar på grund af det realistiska målningssättet, hvars klimax bestod i . . . den klara

droppe, som hängde (kan man nu tänka sig!) under gubbens näsa. Den gedigna borgerliga publiken i det hederliga Köpenhamn kunde ej försona sig med denna detalj, som de ansågo icke höra till skön konst.

Krøyers storhetstid började, då konstnären slog sig ned på Skagen, och påverkad af dess kraftiga ljus och egendomliga lif fick in ett nytt och nationellt element i sin konst. Hvad Drachmann sjungit om Skagens fiskare har Krøyer målat. Typisk för hans produktion från denna tid är den här afbildade duken, som återger Krøyer och hans hustru på Skagens strand. Hans fiskare bli väl en gång lika klassiska i Danmarks konst som de gamla holländarnes dukar äro det i Holland. De äga en monumental hållning och hafvets egen luft omsveper dem. "Krøyer har städse varit sitt släktleds okronade konung," säger en dansk konst-kännare, "hans rike är mycket stort. Det sträcker sig från Skagen öfver Köpenhamn till Neapel, från Paris till Spanien. Hans undersåtar äro fiskare på Skagen och i Hornbæk, fransk, spansk och italiensk allmoge, köpenhamnska borgare, konstnärer och vetenskapsmän. Han för spiran, när solen står på himlen och om aftonen, då ljusen tändas." — Krøyers storhet som konstnär torde ej kunna karaktäriseras bättre.

P. S. KRØYER: EN SOMMARAFTON PÅ SKAGENS STRAND.

Uppgit lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till öder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolsmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktsmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktsmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af lifvidd insändes till

Mästorsamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Från Rue de la Paix

till Strandvägen

TROTS DEN BÄSTA vilja att meddela något faktiskt nytt och roligt, måste jag fortfarande inskränka mig till att varna er och be er vänta. Modet, sådant det nu är, kan absolut icke vara till nytta och trefnad för några "vanliga" människor, af bilderna ser ni att det kan ta sig nog så trefligt ut ibland, men det är då i de allra flesta fall emedan de använda materialerna äro af ett så högt och distraherande skönhetsvärde att de äfven rent som råvara skulle framkalla förtjusning. Om man nu kan ha rättighet att som "råvara" karaktärisera alla de sagolikt vackra broderier i silke, metall och stenar, som pryda de moderna klädningarna, från festdräkterna och ned till relativt enkla ylleklädningar — det sista är förresten tråkigt, man har förlorat en del af den naturliga takten i fråga om materialval, och generar sig ingalunda för att arbeta ihop material af så vidt skild karaktär som ruggigt ylle och stenbroderier på metall.

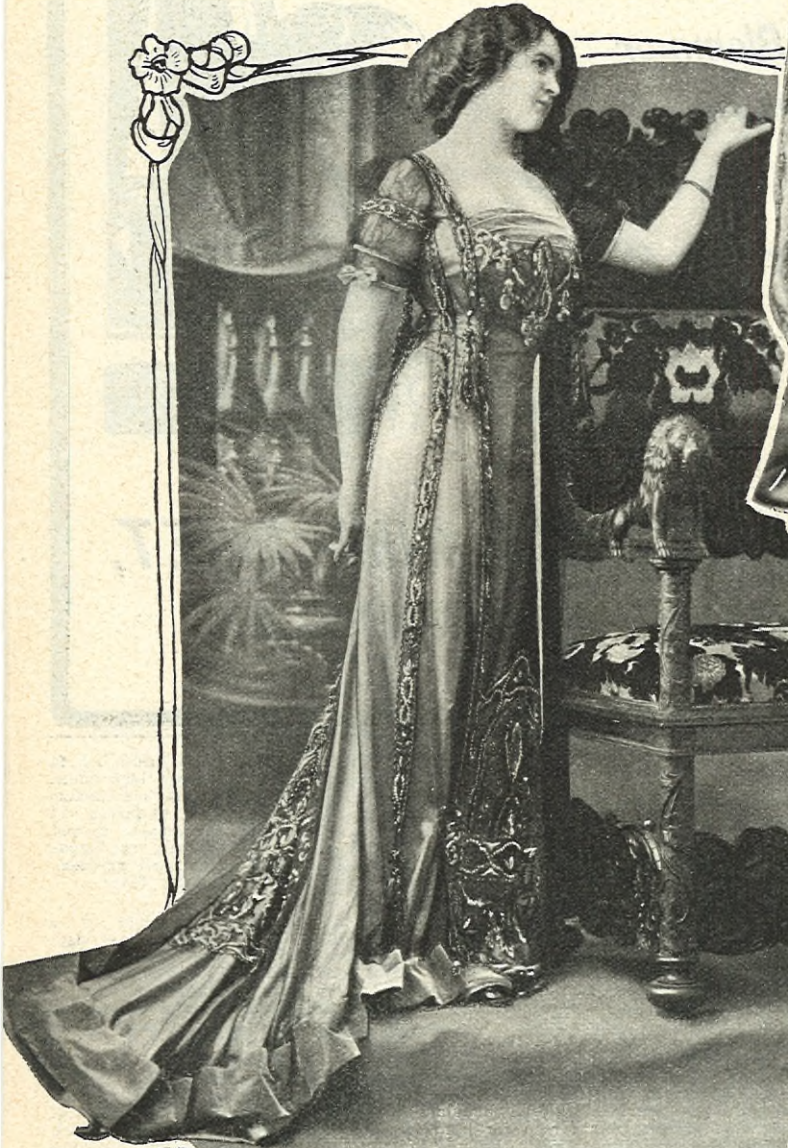
En enda treflig sak har jag verkligen att tala om för er, men den är naturligtvis också förskräckligt dyr. Bårder och besätser af päls på såväl klädningar som kappor äro det allra elegantaste i vinter, och det kan icke nekas att det är ett förtjusande mod. Det blir den allra lustigaste kontrast mellan den fragila och ofta litet lättjefulla "nutidskvinnan" med de tunna chiffongaringarna omkring halsen och bysten, och sedan de lurfviga pälsbårderna hvar det kan lämpa sig, vanligen rundt kjolfällan, så att pälsen hvilar direkt ofvanpå den tunna silkesstrumpan och den uringade lackskon. Allt det där är hvarken

logiskt eller förståndigt eller ens inom räckhåll för majoriteten, men det är i alla fall mycket lustigt. De långa raka kapporna förses naturligtvis af den som så hafva kan med krage i schalform och manschetter och en bred bård rundt omkring af päls, allrahelst af svart räf, men också mycket gärna af skunk — det sista skinnet kan för sådana ändamål lätt imiteras med färgad opossum, och blir då icke så dyrt att man icke kan åtminstone fundera ett slag på affären. Och eftersom allt annat är bårder, så tycks det som äfven muffarne skulle vilja hålla samma takt, de se i de flesta fall ut som vore de hopfogade bård vid bård, tills man erhållit en ofantlig kudde, ofta öfverstigande proportionerna 60x40 centimeter.

Trots alla försök tycks det icke som om någon endas nations damer verkligen äro villiga att återigen acceptera den smala midjan och den hårdt åtsittande korsetten. Till och med parisiskorna, som ju redan förut af gammal snörning vanligen ha rätt minimala midjor, bry sig icke vidare om att visa detta förlegade elegans-tecken, de låta silhuetten gå ganska mycket i ett, men äro naturligtvis just därför fortfarande mycket angelägna att hålla höfterna så smala som möjligt. Det ser alltså ut som om det skulle kunna lyckas oss att behålla våra harmoniska figurer, och väl är det!

Således hade vi ändå en verkligt rolig sak att tala om denna tröstlösa höst. Det är ändå för väl att modet är en sådan bisak, när det icke passar oss!

GWEN.

1. MODELL PAQUIN.
KAPPA AF CHIN-
CHILLA.
2. MODELL LA-
FERRIÈRE.
DRÄKT AF BLÅTT LI-
BERTY, DÄRÖFVER
SVART, GULDBRODE-
RAD TYLL.
3. MODELL BEER.
SIDENDRÄKT MED
GIPYRER.

Till kamp mot svälten!

Resultatet af Norrköpingskursen.

VÅRA LÄSARE ha säkert i godt minne den kurs i matlagning för unga förutvarande fabriksflickor, som på Iduns initiativ och med understöd af våra nödhjälpsmedel igångsattes i Norrköping af offervilliga och sakförstående personer, som med värme omfattade idén. Denna kurs har varat till fredagen den 19 dennes, då en enkel avslutningsfest ägde rum å lokalen i närvaro af elever och intresserade stödjare af kursen. Man kunde då avsluta arbetet med all den glädje, som medvetandet om att mödan icke varit förgäfvad kan gifva. Vid kursens början stodo flickorna där utan sysselsättning, kunskaper och bröd, utsatta för alla de lidanden och faror, som denna brist på samhällelig barlast medför. Nu vid kursens slut, sedan de fått undervisning i både den allra enklaste och en mer borgerlig matlagning och därtill i enklare sömnad, ha de alla eller nästan alla tack vare sina kursbetyg fått goda platser i sin hemort och kunna sålunda räkna strejken som en lycklig vändpunkt i sitt lif. Någon ny kurs kommer icke nu genast att taga vid, men uppmuntrade af de goda erfaren-

heterna umgås kursledarne med tanken att så småningom kunna ordna en ny kurs, ja, man sträcker sina förhoppningar ända till en permanent institution för undervisning i matlagning.

Det skall säkert förvåna mången att höra att de direkta utgifterna, sedan lokal och undervisningskrafter lämnats gratis och en del gåfvor in natura influtit, för denna 4 veckors kurs för 12 flickor endast uppgått till 150 kr. Det är ett vackert bevis på att kvinnor, tränade i den husliga ekonomien och beslutna att göra det mesta möjliga af en anförtrodd summa, kunna göra sparsamhetsunderverk, och gärna tänker man sig följderne, då denna kloka beräkningskonst en gång får användas på större uppgifter. Nu återstå alltså 150 kr. eller halfva summan af Iduns-medlen, och i diakonisornas händer komma dessa att bli en hjälp, om än blott en helt liten, mot den stora vinternöden i Norrköping.

En ny torsdagsmiddag.

Glädjande nog har den varmhjärtade svenske doktorn i Boston, som häromdagen bjöd en skara fattiga landsmän på torsdagsmiddag å tre af slumstationerna i hufvudstaden, fått en efter-

följare. En hundrakronesedel, sänd af en anonym gifvare från Stockholm, gjorde det möjligt för slumsystrarna att förliden torsdag ånyo bjuda sina fattiga vänner på storkalas.

Trpt fr. föreg. nr kr. 6,318: 96

L.-1, Sthlm, 100:— Otto, Sthlm, 10:— A. B., Sthlm, 15:— S. E. 1:— Stina Lisa 5:— B. S. 2:— Hilda A-n, Kj-fng, 2:— M. L., Hammenhöög, 3:— Fru Magda Lange, Tegnérg. 45, 5:— (x), Norrköping, 5:— L. Callerström, Påskallavik, 9:— En deltagande, Ronneby, 5:— "Kalles hustru & Mamsell Anderson", 5:— Okänd, Axvall, 10:— Anna, Linneryd, 1:50. A. E. & O. F., Sunnemo, 5:— C. C., Sunnemo, 1:— H. B., Guldsmedshyttan, 10:— E. & A. B., Kinna, 20:— H. Edstedt, Kornsjö, Bjästa, 20:25. O. H., Sthlm, 10:— Lista 158 (Dagmar Lauritzén, Braheg. 32, Sthlm, 5:— Hildur Djurberg, Engelbrektsg. 6 A, Sthlm, 5:— Jenny Rogh, Kommandörsg. 26, Sthlm, 5:— Greta Stendahl, Lidingsö Villastad, 1:— Signe Lagerström, Jungfrug. 7 B, Sthlm, 1:— Greta Svenson, Rådmanng. 10, III Sthlm, 2:— Anna Sondén, Upplandsg. 54 C, III Sthlm, 5:— Sigrid Een, Östermalmsg. 51, II ö. g. Sthlm, 2:— Matilda Videgren, Grefvareg. 51, Sthlm, 2:— Ingeborg Schéle, Narvaväg. 10, Sthlm, 1:— Lizzie Hallberg, Mosebacketorg 5, Sthlm, 2:— Ingeborg Vallin, Sthlm, 3:— B. M., Sthlm, 10:— L. L., Sthlm, 2:— Ebba Toll, Banérg. 10, Sthlm, 1:— O-n, Sthlm, 2:— E. G. L:n, Sthlm, 1:—) = 50:— Summa Kr. 6,613: 71.

VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortslippas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, näringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera näringsrik, fäsmakande och fast (ej lös och slemmig).

Obs. Den extra kvalitén i paketerna.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 28 NOV.—4 DEC. 1909.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med giffjar. Middag: Fiskbullar med kräftsås; stekta ripor med sallader; nougatkräm med vindrufov.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; omelett med fågelstufning (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Biff-paj; soppa på aprikoser.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kottletter af kalkfyll med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bönpuré med stekt bröd; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med smör och ägg (sillsås) samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Frikassé på kalf med potatis; mandelpudding II.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; »pytt i panna» (rester från onsdag) med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; syltomelett.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; gratin på sill; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kåldolmar; äggmjölk med skum.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; rådda stekt i filéer med potatismos.

RECEPT:

Fiskbullar (f. 6 pers.). 9 hg. kolja (350 gr. skrapadt fiskkött), 1 hg. smör, 1 msk salt, 2 ägg, 2 små msk. potatismjöl, 6 dcl. god mjölk, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1/2 msk. socker. Till kokning: 2 lit. fiskspad, kokt på hufvud, ben och skinn.

Beredning: Koljan urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Den fläkes och fiskköttet skrapas fint; intet ben får medfölja. Fiskköttet blandas med smöret och drifvas 3 ggr. genom köttkvarn. Massan stötes där- efter i stennortel, (med trästöt), tillsammans med saltet, de uppvispade äggen och mjölet, tills den blir fin och sammanhängande. Färsen arbetas där-

efter i en bål med slef 3/4 tim., under det mjölet tillsättes litet i sänder. Den afsmakas med hvitpeppar, socker och salt samt formas till runda bullar hvilka kokas i fiskspadet 3—4 min. Fiskbullarna serveras med kräftsås eller vanlig fiskås, som beredes af smör, mjöl, fiskspad och 1—2 äggulor.

Stekta ripor (f. 6 pers.). 3 ripor, 2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 5 dcl. buljong, 3 dcl. tunn grädd.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttjus, 1 dcl. tjock grädd, salt, hvitpeppar, socker, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Riporna plockas, svedas med denaturerad sprit, tagas ur, sköljas väl och läggas i mjölk öfver natten. De upptagas, torkas väl med en köthandduk, uppsätts och beläggas med späckskivor. Smöret brynes i en stekgryta, fåglarna iläggas med bröstet upp och brynas vackert på alla sidor, hvarefter de saltas och spådas med den kokande buljongen och grädden, litet i sänder. Till stekningen åtgår 1 1/4 tim. Såsen beredes på vanligt sätt.

Bönpuré (f. 6 pers.). 5 hg. bruna bönor, 1 1/2 lit. vatten, 2 lit. fläskspad, 50 gr. smör, 25 gr. hvetemjöl, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. soja, 1 msk. ättika, 1 msk. socker eller sirap.

Beredning: Bönorna sköljas väl och läggas i blöt i 1/2 lit. vatten dagen innan de skola kokas. De påsätts i samma vatten och få koka tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Smör och mjöl sammanfråsas, purén och det heta fläskspadet tillsätts, litet i sänder, hvarefter soppan får koka i 10 min. Den afsmakas med kryddorna och om så önskas med ättika och socker. Serveras med croutons eller fläskkorf.

Stufvade abborrar (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. stora abborrar, 1 1/2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl, 2 msk. hackad persilja, 2 kkp. kokande vatten.

Sås: Fisksåsen, 2 äggulor, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. hackad dill, salt. Beredning: Abborrarna fjällas, tagas ur och sköljas väl samt torkas med en fiskhandduk. De gnidas in- och utvändigt med en blandning af saltet och ättikan. En kastrull smörjes väl med kallt smör, fisken vändes i mjölet och nedlägges i kastrullen. Mellan hvarje hvarf lägges resten af smöret, fördelat i flockar, samt persiljan och det öfriga mjölet. Det kokande vattnet tillsättes och fisken får sakta koka färdig omkr. 20 min., med tätt slutet lock, hvarefter den upplägges på karott. De uppvispade äggulorna tillsätts i såsen jämte den hackade dillen, och såsen får under vispning sjuda. Det kalla smöret nedröres sist och såsen hälls öfver fisken.

Mandelpudding II (f. 6 pers.). 6 ägg, 5 dcl. tunn grädd, 3 msk. socker, 100 gr. sötmandel, 6 bittermandlar, rifa, skalet af 1/2 citron, 1 msk. potatismjöl.

Till formen: 2 kkp. strösocker, 4 msk. kokande vatten. Beredning: Sockret brynes i en tackjärnsanna, spådes med det kokande vattnet, och därmed beklädes en vacker bleckform. Äggulorna röras med sockret 1/4 tim., grädden kokas upp och tillsättes under stark vispning, hvarefter krämen får sjuda och tjockna. Kastrullen aflifvades och vispningen fortsättes, tills krämen kallnat. Då tillsätts den skällade och rifa mandeln, citronskalet och potatismjö-

Teaterväskor . . . fr. kr. 2.75

Solfjädrar . . . „ „ 4.50

Teaterschalar & Hufvor

Nyheter i Blommor

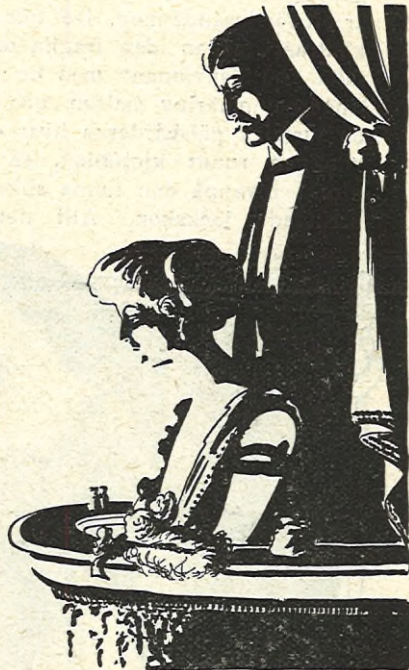
för Klädningar

Spetsblusar . . . fr. Kr. 4.50

Siden-underkjolar alla färger af prima taftt . . . Kr. 18.50

Aftonkappor . . . fr. „ 34.—

AKT.-BOL. NORDISKA KOMPANIET, STUREPLAN, STOCKHOLM.

let. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälls i den beklädda formen och gräddas i vattenbad i ugn omkr. 3/4 tim. Puddingen uppstjälpes när mesta hettan afgått.

Syltomelett (f. 6 pers.). 4 dcl. oskummad mjölk, 30 gr. smör, 1 msk. socker, 50 gr. hvetemjöl, 3 ägg. Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Till fyllning: 2 kkp. äppelmos eller sylt. Beredning: Mjöl, smör, och socker får koka upp, mjölet ivispas varsamnt under full kokning, och massan får koka, tills den släpper pannan, då den hälls upp. Då mesta hettan afgått, röras äggulorna en i sänder; sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälls i väl smord omelettpanna och gräddas i varm ugn, tills den stannat och fått en vacker gulbrun färg. Den uppstjälpes och fylles med äppelmos eller sylt.

Kåldolmar (f. 6 pers.). 1 litet kålhufvud (1 kg.), 1 liten kkp. ris-

gryn (1 hg.), 8 dcl mjölk, 3 hg. benfritt oxkött, 1 hg. benfritt kalkkött, 1 hg. späckfläsk, 1 ägg, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 6 dcl. kokande vatten, 1/2 tsk. Liebigs köttextrakt, 1/2 tsk. salt.

Beredning: Kålhufvudet sköljes och förvälles i kokande saltadt vatten. Bladen lossas försiktigt från stocken och den tjockaste delen af hufvudnerver bortskäres. Risgrynen sköljas och skällas i kokande vatten. Mjölken kokas upp, grynen iläggas och få under rörning koka tills de äro mjuka, då de upphållas att kallna. Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, spacket skrapas och båda delarna skäras i tärningar och drifvas 3 ggr. genom köttkvarn. Köttfärsen, det uppvispade ägget och kryddorna blandas väl med grynen. (Är färsen för hård, spådes den med litet mjölk.) En msk. af färsen lägges på hvarje kålblad, som därefter hoprullas och omknytes med bomullsgran, förut doppad i hett vatten. Smöret brynes i en stekgryta, dolmarna iläggas och brynas vackert, spådas med det kokande vattnet, till-

satt med köttextrakt och saltet och få sakta steka med tätt slutet lock omkr. 2 tim. De spådas emellanåt och skakas om då och då, så att de ej fastna vid botten. De upptagas genast, garnet klippes bort och dolmarna upplägges på karott. Såsen spådes med grädden, får ett uppskok och hälls öfver.

Äggmjölk med skum (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. god mjölk, 3—4 ägg, 1 msk. socker, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. rivet citronskal.

Beredning: Äggulor och hvitor skiljas. Äggulorna läggas i soppskålen och hvitorna vispas till hårdt skum. Mjölken kokas upp, ställes vid sidan af spisen, och däri lägges med sked små flockar af äggviteskummet. Efter några minuter upptages äggvitan med en hålsle och lägges på en tallrik. Mjölken afsmakas med kryddorna och citronskalet samt slås på äggulorna under stark vispning. Äggviteflockarna läggas ofvanpå och öfverströs med strösocker. Mjölken serveras med små skorpor.

Lytets börda.

Berättelse af Hjalmar Höglund.

Belönad med hedersomnämmande vid Iduns romanpristäffing 1908.

(Forts. fr. n:r 47.)

ÄRLIGT SAGDT, så har jag tviflat på henne; jag har brottats hårdt med henne och med min fruktan för vårt framtida inbördes lif. Jag trodde i förstone, att hon icke var vuxen den hemsökelse, som drabbade vårt hem genom min blindhet; jag trodde, att min olycka isolerade mig så helt, att den skilde mig till och med från min egen hustru, ty de första tecknen tydde därpå, men Gud vare lofvad att jag tog miste!

Min Elsas svagaste sida är den, att hon endast långsamt förmår sätta sig in i nya förhållanden, endast långsamt förmår bryta ut sitt tankelif ur den invanda fåran och rikta in det i en ny. Öfverraskningar äro icke för henne, hvarken medgångs eller motgångs. Men får hon blott tid på sig och får hon blott själf likasom försiktigt se sig för stycke för stycke, tills hon ser det nya riktigt in i ögonen, då är hon också den, som sedan förstår att lämpa sig därefter och det lika tryggt och säkert som förut i den gamla fåran.

Min olycka förskräckte henne i början, hon fasade för den som för något förlärligt och allting omstörtande, men nu ser hon den redan med helt andra ögon. Nu tar hon den med jämnmod och lugnt reflekterande, och än mera, hon börjar umgås med planer att själf jämna min väg och taga mina åligganden på sina axlar. Hvad säger du om slikt?

Så här förhåller det sig annars:

Den summa jag ärfde efter gamle kassören var icke så liten, men skola vi lefva uteslutande af den, så räcker den ej så synnerligen många år, och skola vi å andra sidan endast använda räntan därå — hvilket naturligtvis är det klokaste — då räcker icke den i sin tur till de årliga utgifterna. Bristen måste alltså förtjänas, och det är just den saken hon vill åtaga sig. Och så här ämnar hon realisera den tanken: Jo, när jag reser till Stockholm för att undergå min operation, då beger hon sig samtidigt till närmaste stad, föreslår hon, för att — lära sig fotografyrket. Det är något, som hon har stor håg för och som äfven skall lämna ekonomisk vinst, påstår hon. En fotografiateljé är således nu hennes stora tanke.

Ja, hvad skall jag väl säga härom? Det går mig starkt emot att bli försörjd af min hustru, äfven om detta endast skulle ske delvis, som här är fråga om, men jag vill å andra sidan icke heller motsätta mig hennes förslag, ty, — ja, hvem vet hvad framtiden kan bära i sitt sköte. Skulle hennes nya konst icke behöfva praktiskt anlitas, så desto bättre, medvetandet om att kunna den skall dock skänka henne tillfredsställelse och en viss känsla af trygghet.

Blifve det dock hur det vill med detta förslag, det är hennes tanke därpå, som mest gläder mig, ty den visar, att hon nu är fullt vuxen motgången och att hon helt hör mig och hemmet till. Å, du, jag har aldrig förr erfarit det så starkt som nu, att det är oskattbart att äga en god hustru!

Detta är nog mitt sista bref under denna tid, ty nu hjälper icke ens metoden att med blyerts linjera upp mina brefpapper, och fastän jag skrifver klumpigt och groft som vore det med en järnstör, så har jag likväl all möda att se mina egna bokstäfver. Det är hög tid att jag lär mig er punktstil och tager afsked af allt, som är beroende af ögonen. Min synperiod är lyktad och glasskärfvans väg leder med all sannolikhet nu in i det fulla mörkret. Men just därför får jag snart tillfälle att skaka

hand med dig, ty rätt nu har jag icke längre något att riskera af en operation. Väl mött därför i Stockholm!"

VI.

Inför domen.

Nära tre år hade förflutit, sedan Erik för ögonens skull företog sin förra stockholmsresa, och nu var tiden inne för hans andra.

Elsa sysslade som bäst med att packa hans kappsäck. Då och då kom snyftningen henne i halsen och tvingades åter tillbaka efter bästa förmåga, men tårarna lät hon fritt flöda, ty dem såg han ju ej. Den här gången skulle han icke behöfva trösta henne vid afresan, som om hon vore ett barn, nu ville hon vara riktigt stark och lämna honom ett ljust minne af hemmet.

"Elsa!" sade Erik plötsligt.

Hon gjorde en våldsamt ansträngning för att kunna svara lugnt.

"Hvad är det om, Erik?"

"Tror du inte jag märker, att du gråter?"

"Å, du?"

"Jo, du, ännu har du inte lärt dig förstå, hvad allt en blind kan märka, fastän han inte ser. Men," fortfor han hjärtligt och gick bort och drog henne intill sig, "du vore väl knappast min egen hustru, om du icke kände dig upprörd i skilsmässans stund. Låt oss dock lugnt tänka efter, hvad den här operationen innebär, så skall du få se, att det inte är stort mer att gråta öfver än att vi skiljas för en kortare tid. Lyckas den, ja, då kommer jag jublande tillbaka och då stå vi åter på ungefär samma punkt, som när vi först byggde vårt bo. Skulle den däremot misslyckas, som vi naturligtvis helst böra bereda oss på, ja, då trampa vi bara vidare i den fåra vi äro inne i, och då — ja, då får du taga fram din stora kamera."

Erik log inom sig. Han visste ju, att detta nu blifvit hennes älsklingsstanke, och han unnade henne så gärna att få glädja sig åt den. Elsa sväljde också gråten och tog genast fatt i ämnet.

"Ja, du må tro att jag inte förgäfvets varit amatörfotograf," inföll hon lifligt, "och du skall få se, att det där yrket lär jag mig i en handvändning! Låt se, hur länge blir du borta ungefär? Två å tre veckor kanske? Det blir nog en knapp tid för mig, men jag skall försöka. I värsta fall får jag väl sedan bättra upp saken med en ny kurs, om så skulle behöfvas. Men jag är så glad, att jag tryggt kan lämna hemmet nu sedan min syster kom till oss, ty du kan ej tro, hvad lillan redan har fäst sig vid henne."

Här hejdade sig Elsa och stod ett ögonblick eftersinnande, så slog hon plötsligt armarna om Eriks hals och tryckte sig intill honom.

"Men helst skulle jag ändå vilja följa dig på din resa," kom det sakta. "Du kunde behöfva mig hos dig."

"Och hur skulle det då gå med fotografyrket?" log Erik.

"Det kunde jag samtidigt lära mig i Stockholm."

Erik skakade på hufvudet.

"Nej, nej, min kära Elsa, då skulle vi bara skaffa oss en ny skilsmässa, när jag lade mig in på sjukhuset, och så skulle du besöka mig där hvar dag och ängslas och oroas och det blefve ingen tid öfrigt för något annat. Bäst därför att vi skiljas nu."

Och så blef det. Ett par timmar senare stod Erik resfärdig och lyftade den lilla upp på sin arm och såg in i hennes ansikte, så mycket hans ringa syn tillät det. Han ville ha den bilden att gömma på i minnet. Men

det sista han gjorde var att kyssa Elsa till afsked och att i samma ögonblick grundligt rufsa till hennes vårdade frisy och skratta godt åt hennes förfärad utrop öfver pojkestrecket, och så lämnade han hemmet. Nu hade han ett ljust och godt hem, och ett sådant längtar man alltid tillbaka till. Gud ske lof att den bittra, stridiga tiden var öfver!

Erik begagnade sig af nattåget. Han såg ju inte ändå den trakt, som passerades, och då var det godt att ha nattåget att taga till för att åtminstone slippa ha medpassagerarna hängande som åskådare i fönstren. Och han gjorde det bekvämt åt sig och sträckte ut sig på en ledig soffa och låg där och förvånade sig själf öfver, hur nästan gemytligt alltsammans tedde sig och med hvilken känsla af lugn och trygghet han anträdde denna resa. Det var icke längre som om den för honom gällde väl eller ve, utan snarare som om han egentligen företog den bara för att uppfylla ett för länge sedan fattadt beslut. Och med de tankarna slumrade han snart nog in, medan tåget mil efter mil förde honom närmare hufvudstaden.

Och samma känsla af lugn hade Erik ännu kvar efter sitt besök hos ögonläkaren.

"Ja, nu kunna vi göra ett försök," hade denne sagt efter undersökningen. "Jag garanterar icke att operationen kommer att lyckas, fastän detta icke heller är otänkbart, men när ni nu inte längre har något att förlora, så är det ju ingen risk för er. Alltså göra vi ett försök."

Och Erik gick sin väg nästan oberörd af läkarens ord, så oberörd att han under hemvägen måste fråga sig själf, hvad detta hade att betyda. Och svaret kom omedelbart: Det betydde, att han icke längre trodde på operationens framgång.

Under eftermiddagen ämnade Erik besöka Ture Dahl. Han hade åtskilligt att rådgöra med denne om. Lyckades ej operationen, som troligast var, så ville han icke lämna Stockholm utan att först sätta sig in i de blindas skrif- och lässystem. Han visste, att de blinda förfogade öfver ett ganska respektabelt bibliotek på sin stil, och han ansåg det för en liffsak att göra detta tillgängligt för sig för att i blindhetens ofta långa ensamhet hålla det andliga lifvet uppe, och det var härutinnan han ville söka Ture Dahls hjälp.

Men under vägen föll det honom före att äfven nu gå in på Klara kyrkogård och sätta sig på samma soffa som förra gången.

Nära tre år hade förflutit sedan dess, en långsam förberedelsestid i sanning, då han linje för linje skjutits in i blindheten. Men han var i det stora hela försynen tack skyldig för denna nådatid, ty det hade väl dock varit svårare, om han med ett enda slag kastats in i mörkret. När han förra gången satt på denna samma plats, då hade hans hjärta svidit af en namnlös förtviflan, men nu hade resignationen kommit, den lugna, kyliga resignationen. Då hade han också pinats af ångest för sin hustru, af tvifvel på hennes styrka och kärna och af fruktan att mista henne; nu visste han däremot, att han i stället vunnit henne och vunnit henne helt i grunden, kanske just genom detta.

Och så gled hans tankar tillbaka till gamle kassören, och han tänkte med vemod, att dennes testamente i själfva verket varit ett gåfvobref på både hemmets lugna frid och hans egen resignation, ty penningen har makt att förtaga olyckan hennes värsta tyngd.

(Forts.)

Till och med Torsdagen den 2 December

REALISERAS

vårt från denna och föregående säsonger öfverblifna lager af:

Goss-Kavajer & Goss-Paletåer Flick-Koftor & Flick-Kappor

jämte

Ett parti

Gossdräkter, Flickklädningar, Barnförkläden, Barnstrumpor, Vantar, Hufvudbonader m. m.

Allt till oerhördt lågt nedsatta, å hvarje plagg utsatt pris.

OBS! Realisationen af ofvanstående artiklar pågår endast t. o. m. Torsdagen den 2 December. Försäljningen sker endast mot kontant likvid.

M. BENDIX' A.-B.,

18 Regeringsgatan. 5 Sturegatan. 90 Drottninggatan.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

20 å 25 års flicka som talar tyska samt har elementarbildning, erhåller plats i köpmansfamilj i mellersta Norrland att handla och läsa läxor med barn i första, andra och fjärde elementarklasserna, bör äfven kunna ge lektioner i musik åt nybörjare. Tillträde första dec. d. å. Svar fortast med foto, uppgift om ålder, lönepret. och ref. till »Köpmansfamilj», Iduns exp.

ENGLAND. Gymnast med högsta betyg från Kungl. Centralinst., köpet, att praktiskt o. teoretiskt undervisa kvinnliga elever i friskgymn. och folkdanser samt biträda vid patientbehandling, får plats på institut från den 18 jan. Lön 525 kr. allt fritt för de första 6 mån. Stadjivarande från Sept God engelska. Fäktning önskvärd. Ansökning på engelska med betygsskr., foto. och ålder ställes till Fröken Julin, Anstey College, Erdington, Birmingham.

A egendom två timmars resa från Stockholm får bildad barnkär flicka plats kunnig i matlagning, bakning m. m. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg 3 B, Sthlm.

I liten tjänstemannafamilj på landet får bättre flicka plats genast att förestå hemmet under husmoderns sjukdom samt tillika vara sällskap åt denna. Svar med löneanspråk till »Elf», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

PLATS finnes i stilla prästgård på landet, litet hushåll, för en verkligt bättre, anspråkslös flicka, som vill vara frun behjälplig med alla inomhus förefallande göromål. Prästdotter har företräde. Svar med rek., lönepret. och foto. till »1 jan. 1910», Iduns exp.

HUSLIG, gladlynt, barnkär och musikflicka, som vill deltaga i värden af 2 mindre barn och sömnad samt vara en ung husmoderns hjälp och sällskap erh. väl afönad plats på landet där jungfrun finnes. Svar åtf. af foto. o. betyg sändes under adr. »Familjemedlem 1909», Linköping p. r.

BILDAD flicka, omkring 30 år, kunnig i matlagning och inom ett hem förekommande göromål, får plats i 2 personers hushåll. Svar till »God familj», Allm. Tidningskontoret, Uppsala.

BILDAD huslig flicka, villig åtaga sig ensamjungf. sysslor, erhåller plats i tjänstemannafam. i Sthlm. Svar med rek., lönepret. till »Hilda», Iduns exp.

FÖR en bildad flicka finnes plats på landet att jämte husmodern sköta ett hem för 2 personer, utan jungfrun. Svar till »Prästgård», Elmestad.

SOM hjälp och sällskap i hem på landet önskas enkel, anspråkslös flicka med gladlynt och vänligt sätt, musik, något kunnig i handarbeten och klädsömn. Svar med löneanspråk till »Godt hem», Östra Kyrkogatan 19, 1 tr., Norrköping.

FRISK, bättre, arbetsam, treflig flicka får på nyår plats att sköta 2:ne gossar om 6 och 8 år samt gå frun tillhanda. Lön 10 kr. Familjemedlem. Svar med foto. och rek. till »Disponent», Uppsala, p. r.

PLATS finnes genast vid industrisamhälle på landet för skötsel af enkelt men godt hem af därtill kvalificerad fruntimmer. Jungfrun finnes. Referenser önskas. Svar med vitserd och löneanspråk jämte fotografi till »Tjänsteman», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS bättre flicka, musikalisk, frisk, glad och hurtig sätt, får genast plats i svensk familj i England, att gå frun tillhanda i alla i ett hem förek. göromål, samt hjälpa barnen med pianolektioner. Svar med fullständig upplysn. jämte ålder (ej under 20 år) löneanspråk, foto, märkt »M. E.», adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

DUGLIG, bildad och vid ordentligt arbete van, glad och treflig flicka, önskas genast såsom ensam-jungfru i två personers hushåll. Svar med fotografi och bestämda löneanspråk sändas till »Vintersol», Iduns exp.

BÄTTRE, barnkär flicka, villig åtaga sig alla sysslor (ej de gröfre) får plats i liten familj. Svar med foto. till »Familjemedlem», Lidköping, p. r.

Aff såsom värdinna

förestå ett fint, aktadt ungarlshem i residensstad sökes en yngre bildad, helst språkunnig, musikalisk dam. Lön efter öfverenskommelse. Svar med bifogade betygsskrifter, ref. och foto. torde sändas märkt »Jur. st i Norrland» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållerskeplatsen

vid Jönköpings länslasarett är till ansökan ledig nu genast.

Ansökan, åtföljd af betyg om kunighet såsom hushållerska vid liknande eller annan större inrättning, samt vitserd om god förmåga såsom arbetsledarinna, jämte åldersbetyg och rekomm. i öfrigt, insändas till sysslomanskoret. Lönen 500 kr. bostad, kost, jämte andra vanliga förmåner.

Hushållerskeplatsen

vid lasarettet i Falun är ledig nu genast eller om 2 mån. Lön 500 kr. och allt fritt. Ansökan jämte betyg torde insändas till Sysslomannen.

Epidemisköterskeplatsen

för Grönskåra läkaredistrikt med tjänstgöring inom Kråkmåla, Fagerhult och Bäckabo socknar, Kalmar län, är till ansökan ledig att tillträda i jan. 1910. Lön 600 kr. jämte 1 kr. dagtrakt. fria resor vid tjänstgöring. Ansökan jämte tjänstgöringskompetens och åldersbetyg insändes före den 10 dec. d. å. under adr. A. Erikson, Grönskåra.

PLATSSÖKANDE

PLATS i familj såsom lärarinna önskas till värterminen af ung, något undervisningsvan flicka med afgångsbetyg från 8-klassigt läroverk. Svar till »Värterminen 1910», Kristianstad p. r.

OMBYTE af plats önskas! Som kassör-ska, tekniskt biträde eller på kontor. Flerårig vana. Svar till »G.», Göteborg, p. r., inom 14 dagar.

21-ÅRIG FLICKA önskar plats att vara husmodern behjälplig vid ett hems skötande. Svar till »Nyåret 1910», Iduns exp.

UNG flicka från landet önskar plats i godt hem, att få lära hushåll. Svar märkt »Genast», Annonsb. Ö. Larng. 1, Göteborg.

SOM husföreståndarinna eller hjälp i större hushåll söker duglig flicka plats nu genast eller på nyår. Svar till »Huslig», Norrköping p. r.

ENKEL anspråkslös något musikalisk flicka önskar plats i familj att gå frun tillhanda mot fritt vivre. Vidare medd. Allm. Tel. V. 3674.

VÄRDINNEPLATS sökes af undertecknad. Innehått mängrikt plats i stads- och landhushåll, goda betyg och rek. Svar till Elin Elfstadius, Skeppsbron 6, Gefle.

SOM sällskap och hjälp hos äldre dam eller herre eller som husföreståndarinna hos änkan, sökes plats af äldre dam försedd med de finaste referenser. Som den sökande i 10 1/2 år innehått senaste platsen kan därifrån erhållas rek., såväl skriftliga som muntliga. Svar till »E. A.», Iduns exp., Sthlm.

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar under ferien, 15 dec.—15 febr., plats i familj, för att, mot fritt vivre undervisa mindre barn eller deltaga i husliga sysslor. Svar till »A. K.», Lidköping p. r.

EN flicka från godt föräldrahem söker plats att gå frun tillhanda i bättre hem på landet. Är kunnig i sömnad samt i inom ett hem förekom. göromål. Tacksam för svar till »Godt hem på landet», Iduns exp.

UNG bättre flicka önskar plats som elev i affär. Villig deltaga i husliga göromål. Någon lön önskas, dock fastes mest afseende vid vänligt bemötande. Svar tacksamt inom 8 dagar till »Familjemedlem», Eslöf p. r.

UNG, bättre flicka, barnkär och villig att hjälpa till med alla husliga göromål. önskar plats mot fritt vivre. Svar till »Villig», adr. Pataholm.

3 ordentliga flickor önska platser i familjer eller hos ensam herre eller dam. Bra bet. från hushållsskola. Svar till »Vintern 1909», Viborg, Orsa.

18-årig 8-kl. elementarbildad flicka önskar plats som hjälp och sällskap eller att undervisa minderåriga. Svar till »Pålitlig», Alingsås.

HUSHÅLLSVAN, i matlagning, bakning, husliga bestyr, bildad enkel flicka söker plats. Goda rek. Svar »Sparsam», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

VÄLREKOM. barnfröken önskar anställning genast för späda barn. Ref. och upplysn. genom Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Drottningg. 54, Sthlm.

LÄRARINNA önskar plats under ferietiden 1 dec.—15 febr. att läsa med barn eller biträda med skrifning. Svar till Allm. Tel. 124 52.

GUVÄRNTANT, undervisningsvan, 26 år, med utmärkt ref. önskar plats i familj. Svar till »Januari 1910», Iduns exp.

PLATS som värdinna i ungarlshem önskas af 27-årig flicka. Naturligtvis fullt hemmastadd i och van vid allt hvad som hörer till ett ordentligt hems trefnad. Svar med uppgift om löneförhållanden torde sändas till »S.», Falun, p. r.

FINNS där någon läkare, som för sin verksamhet behöfver ett biträde, ej examinerad sjuksköterska. Åger vana o. stor fallenhet vid sjukvård. Sa äfven i ett hems skötande. Svar med uppgift om löneförhållanden till »M.», Lund, p. r.

Maizena!

Oöfverträffad till såser, bakning, maizenagröt etc., ja! till all matlagning!

God! Dryg! Närande!

Se beskrifningarna på paketernas sidor.

Begär alltid MAIZENA!

VÄRDINNA, bildad, musikalisk, belevad och hushållskunnig samt kompetent att juste förestå ett godt hem söker anställning nu eller senare. Svar märkt »Förstklassiga referenser» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b. inom 8 dagar.

Tre hurtiga flickor,

16 och 17 år, med hög och fallenhet för hushållsgöromål önska hvar för sig plats på landet å större herrgård eller hos prästfamilj. Äro villiga att deltaga i alla förefallande göromål mot fritt vivre och fri resa till och från platsen. Svar till »Tre hurtiga flickor», Nybro, p. r.

Ung flicka af god familj,

önskar plats som värdinna hos respektabel ungherre eller änkan. Åger god vna vid ett hems skötsel, samt är kunnig i såväl finare som enklare matlagning — bakning m. m. Ordentlig, plikt-trogen. Fint betyg från en föregående flerårig plats. Svar till »Värdinna», Iduns exp.

UNG flicka af god familj kan få billig inackordering hos ung sjökaptens fru, hvars man största delen af året är på långresor till sjöss. Vidare genom korrespondens. Svar till »Kaptensfru», Iduns exp.

I verkligt godt

hem på Östermalm finnes tillfälle till inack., deladt rum, för en ung studerande flicka. Moderlig tillsyn. Närmare underrättelser rikstel. 57 16. Ref.: Professorskan Palmer, Sturegat. 56, Stockholm. Rikst. 59 91.

Corps de logis,

12 å 19 rum, 30 min. fr. Sthlm. Svar »Sjö», Allm. Tidningskont. Gust. Ad. torg.

Gislaveds Pensionet

beläget i skogrik trakt å småländska höglandet, mottager gäster året om. Moderata priser! Vidare meddelar Fröken Anna Bäckström, Gislaved.

Nervsjuka

erhålla god och omsorgsfull vård i lugnt hem i Vadstena. Svar märkt »God vård», Vadstena, p. r.

LÄRARINOR som önska platser för värterminen torde anmäla sig å Nya Inack-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

SPECIAL-SOJA.

Yppersta sås till soppor, kött, vildt, fisk m. m. Tillverkad efter japansk metod.

Kontr.: Prof. Lagerheim.

Försäljes hos Hrr Speceri- o. Viktualiehandlande.

A.-B. TH. WINBORG & Co. STOCKHOLM. Kungl. Hofleverantör.

Guldmedalj »för utmärkt god Soja, Ättika, Senap och Såser, samt som uppmantran för framgångsrik täflan med utlandet.»

Fjäder och Dun.

Genom direkta inköp från Spanien, Ryssland, Amerika, Kina m. å. länder absolut bästa inköpskälla. Begär profoffert! Svenssons Fjäder- & Filtaffär.

Winslöf. (Största importör in branchen).

Albert Bonniers Förlag:

Ett hjärtas rop

Berättelse.

Pris 3: 75.

Det finns böcker som så ovedersägligt bära vittne om att vara framsprungna ur en människosjäls innersta djup att man, när man en gång läst dem, nästan pinas af tanken att de med många hundra andra skola trängas på bokhandlarnas diskar, tummas af likgiltiga fingrar och genomögnas af nyfikna blickar. En sådan bok är det anonyma arbetet »Ett hjärtas rop».

F. E. i Dagny. Det är tillräckligt att läsa några sidor af boken i fråga för att få klart att man här icke har att göra med en litterär debut. Den fasta kompositionen och den levande stilen visa på diktaren, som kan sitt yrke.

Den griper och intresserar.

Bo Bergman i Dagens Nyheter.

Skildringen har mycket att ge af berättelse, påfästhet, människoskildring och själsk värme. Det är med ett ord en bok, som måste vinna många läsare och som förtjänar det.

Ernst Högman i Idun.

FERRIN

är en kemisk förening af mjölkens ägghviteämnen med järn.

Ferrin

är ett utmärkt stärkande medel, som föreskrives af många läkare.

Apoteket Lelonet, Malmö.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Många variationer. Begär prisur.

Tidaholms Bruk, Tidaholm. Försäljningsmagasin: Beridarebangatan 27, Stockholm.

Verkligt värdefulla och välkomna julklappar erhållas till nästan halfta priset, om de köpas direkt å en-gros-lagret. Prospekt franko. Köln, nerlagret, 24 Smålandsg., Stockholm.